

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljek in dnevi po praznikih. Posamezna številka Din 1.—, lanskolletne 2.—; mesečna naročnina Din 20.—, zatljino 30.—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 30-70, 30-60 in 30-71.

Jugoslovan

Receptivov ne vračama
Oglas po tarifi in dogovoru.
Uprava
v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68.
Podružnica v Mariboru, Alek-
sandrova cesta št. 24, tel. 29-00.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. šek. rač. Ljubljana 15.621.

Št. 125

Ljubljana, sreda, dne 3. junija 1931

Leto II.

Predsednik XV. mednarodne konference za delo.

Predsednik 15. mednarodne konference za delo, ki se je udeležujejo zastopniki 52 držav, zborujejo te dni v Zenevi. Konferenci predseduje poljski zastopnik Sokal.

Volitve v Egiptu — Zmaga vlade

Kairo, 2. junija. AA. Volitve v egiptsko zbornico so se vršile popolnoma mirno. Vlada je dosegla velik uspeh.

Občinske volitve v Španiji

Madrid, 2. junija. AA. Notranje ministrstvo objavlja provizorne rezultate nedeljskih občinskih volitev na španskem. Združeni republikanci in socialisti so dobili 1645 občin, republikanski desničarji 757, monarhisti 201 občino, radikalni socialisti 301, avtonomna republikanska zveza 461, katoliki 47, neodvisni 334 in radikalni republikanci 838.

Volilna reforma v Angliji

London, 2. junija. AA. Danes se sestane spodnja zbornica prvič po bunkošnih praznikih. Razpravljalo bo v tretjem čitanju o volilni reformi.

Hohenzollerci še niso obupali

Pariz, 2. junija. d. »Echo de Paris« piše: Kar da parada stahlhelma v Vratistavi posebno misli, je zopetni nastop bivšega nemškega prestolonaslednika v političnem življenju. Kljub odkritjem Bülowa in Hohenloha o usodopolni vlogi Viljema II. poglavlje Hohenzollerncev v Nemčiji, kakor izgleda, le še ni končano.

London, 2. junija. d. Berlinski dopisnik »Daily Telegraph« poroča: Vratistavski stahlhelmovska parada je močno izboljšala izgled bivšega nemškega prestolonaslednika na uspehi pri prihodnji volitvi nemškega predsednika, kjer bi nastopil kot kandidat desničarskih strank. — Eventuelna izvolitev prestolonaslednika za predsednika bi bil zadnji korak k novemu cesarstvu v Nemčiji.

Makedonstvujušči na delu

Sofija, 2. junija. o. Ivan Mihajlov je z ženo Meno in dvema varnostnima spremljevalcema odpotoval preko Burgasa v Italijo. V Carigradu se bo vkrcal na italijansko ladjo, ki ga bo pripeljala v Italijo. Namen njegovega potovanja v Italijo je, da tam z merodajnimi činitelji in prijatelji VMRO regulira nadaljnje odnose med njimi in organizacijo, ki so bili že dalj časa nenormalni in obenem zanj in njegovo družbo nepovoljni. Italijani niso bili zadovoljni z delovanjem VMRO. Posebno zaradi njene neaktivnosti na jugoslovanskem ozemlju. Poleg tega pa je Mihajlova naloga, da v Rimu uredi definitivno vprašanje o teroristični akciji makedonskega odbora, ki naj bi se pričela izvajati iz izdaj z albanskega na jugoslovansko ozemlje.

Nekaj dni pred svojim odhodom se je Mihajlov mudil v Sofiji, kjer je poleg ostalih imel več sestankov tudi z uglednimi bolgarskimi politikami — prijatelji v Evropi. Pred nekaj dnevi je bil nekega večera dve uri pri Gligoriju Vasiljevu, poljedelskem ministru v vladi g. Ljapčeva. Gligorij Vasiljev stanuje v Rakovski ulici.

Reden zračni promet med Bavarsko in Italijo

Benetke, 2. junija. AA. Med Benetkami in Bavarsko je bil obnovljen dnevni zračni promet z italijanskimi tromotornimi letali.

Glavna skupščina nemške socialne demokracije

Leipzig, 2. junija. AA. Včerajšnja razprava na skupščini nemške socialno - demokratske stranke je otvoril državni poslanec Tarnow. Govoril je o gospodarskem pravcu, o anarhiji v gospodarstvu in o delavskem vprašanju. Socialna demokracija je po njegovih izjavah proti kapitalističnemu sistemu. Nadomestiti ga hoče s socializmom, ki pa ne sme biti isto. Veten s polomom gospodarstva. Zato odklanja ta stranka ruske metode. V sovjetski Rusiji je siromaštvo množice večje kakor v vseh kapitalističnih državah.

Spor med Vatikanom in fašizmom

Zborovanje kardinalskega kolegija - Soglasna obsodba rimske vlade - Skolovska zaupnica papežu in protest proti fašizmu

Rim, 2. junija. n. Končno veljavni odlok o razpustu katoliških mladinskih organizacij in centrale »Katoliške akcije«, na kateri so bile včlanjene 4 velike katoliške zveze (zveza katoliških mož, katoliških žena, katoliških visokošolcev in katoliških mladenk) in ki je samo med mladino štela čez 300.000 članov, je vzbudila v vatikanskih in sploh v katoliških krogih v Italiji veliko razburjenje. Pravijo, da je apostolski nuncij že izročil italijanski vladi protestno noto, v kateri je Vatikan nastopil proti razpuščanju katoliških organizacij in naglasil, da zavisijo te organizacije od »Katoliške akcije«, za katere svobodno delovanje jamči konkordat med Italijo in Vatikanom.

Fašistovski tisk o vsem tem ni omenil niti besedice. Vsekakor iz bojazni, da ne izve italijanska javnost, na kakšen način je fašistovski režim uničil poslednje organizacije, ki so smele delovati poleg fašistovskih. Fašisti so pri tem postopali zelo oprezno. S početka je nastopilo korporacijsko glasilo »Lavoro Fascista« proti »Kato-

liški akciji in jo obtožilo, da skuša v svojem okviru obnoviti bivšo katoliško ljudsko stranko. Iz te obtožbe se je razvila v fašistovskem tisku kampanja proti katoliškim organizacijam, češ da so protifašistovskega značaja. Sledila so nasilja fašistovskih studentov proti članom katoliških mladinskih organizacij. Fašistovski vseučiliščniki so pustili prostore katoliških organizacij. Medtem je v tisku ponehala kampanja proti »Katoliški akciji«. Zato pa so centralne fašistovske oblasti nenadoma in brez hrupa izdale ukaz o razpustitvi katoliških klubov in organizacij. Policijski agentje so po raznih mestih Italije zaprlili prostore katoliških organizacij, zaplenili njihove knjige, zapisnike in liste. Fašistovski tisk o vsem tem ni objavil niti najkrajše vesti.

Rim, 2. junija. Na konferenci kardinalov, ki se je vršila pod predsedstvom Sv. Očeta, je papež poročal o položaju in pozval kardinale, naj povedo svoje mnenje. Razprave se je udeležilo več kardinalov. Posebno mnogo je govoril bivši vatikanski

državni tajnik Gasparri, dočim so kardinali neitalijanske narodnosti molčali.

Rim, 2. junija. »Osservatore Romano« objavlja uradno, da so kardinali na svojem zborovanju najstrožje obsodili postopek italijanske vlade proti »katoliški akciji«. Kardinali so izrekli Sv. Očetu svojo neomajno zvestobo in svojo udanost. Ob enem poroča »Osservatore Romano«, da so vse procesije zaradi žalosti vladajočih razmer izven cerkva prepovedane. Ta prepoved je posebno važna zaradi procesij na praznik Sv. Rešnjega telesa.

Rim, 2. junija. AA. V sredo 3. junija ob 4. popoldne bo seja vodstva fašistične stranke. Predsedoval bo Mussolini. Seja bo v palači »Venezia«.

Pariz, 2. junija. V Rouenu se je zbralo te dni veliko število nadškofov in škofov iz Francije, Anglije, Belgije, Kanade in Poljske, med njimi tudi vplivni angleški kardinal Bourne, ki so poslali papežu protestne brzojavke proti postopanju italijanskih fašistov proti Vatikanu. Tudi francoska »Katoliška akcija« je protestirala.

Državnozbornske volitve v Romuniji

Vlada je dobila ogromno večino - Narodna kmetijska stranka poražena - Mir in red v vsej državi

Bukarešta, 2. junija. AA. Prvi približni volilni rezultati, ki so prispeli v prestolnico potrjujejo, da je vlada dobila velikanško večino. V Bukarešti sami je na 25 voliščih izmed 36, kolikor jih je vsega skupaj, dobila 14.000 glasov, narodna kmetijska stranka 1300, vse druge stranke pa so v Bukarešti dobile 8000 glasov. Na deželi je v 40 volilnih okrožjih (vseh je 71) vlada dobila 600 tisoč glasov, narodna kmetijska stranka 120 tisoč, Bratianovi disidenti pa 60 tisoč. Iz tega se vidi, da je popularnost narodne kmetijske stranke bolj padla, kakor so dozdaj mislili. Po dosedanjih rezultatih so ekstremistični desničarji in levičarji dobili več glasov kakor pri prejšnjih volitvah. Stranka Aversca je dobila več glasov kakor prej. Točni podatki bodo znani šele zvečer.

Bukarešta, 2. junija. n. »Radore« poroča, da je rezultat včerajšnjih volitev po dosedanjih podatkih ta-le: glavna lista je dobila 65% vseh mandatov, nacionalno-kmečka stranka 20, lista Jurija Bratianu-ja 9, madjarska nekoliko manj kot zadnjič itd.

Bukarešta, 2. junija. d. Kakor je videti iz dozdaj znanih volilnih rezultatov, so narodni zaranisti posebno v mejah stare Romunije izgubili dosti glasov, med tem ko so na Sedmograškem in v Banatu dosegli še

razmeroma dobre uspehe. Vsega skupaj so utegnili dobiti kakih 30 mandatov. Na vsak način pa bodo najmočnejša opozicijska stranka v novem parlamentu. Veliko število njih voditeljev je šteti med izvoljene, to so med drugimi: Maniu, Vajda, Mironeacu, Ladgearu, Popp, Junian, Mihalake in dr. Presenetljiv je uspeh liberalnega disidenta Jurija Bratianu, ki je zbral mnogo liberalnih glasov in je dobil prejkone kakih 14 mandatov. Protisemiti so dosegli pričakovani uspeh in so med drugim v Suczavi dobili absolutno večino. Komunisti, ki so nastopili kot delavski in kmečki blok, so najbrže dobili potrebno število glasov in pridejo prvič v romunski parlament. Socialni demokrati so v primeri s komunisti nazadovali. Komunisti so skoraj povsod, kjer so nastopili poleg socialnih demokratov, dobili veliko več glasov kakor ti. Udeležba pri volitvah je bila izredno majhna, kar se da razlagati samo s politično utrujenostjo. V mnogih krajih je glavovala samo polovica volilnih upravičencev in marsikje celo samo tretjina. V novi zbornici bo imela vlada s približno 65% dobljenih glasov vsekakor pomembno dvotretjinsko večino, če volilna koalicija še naprej ostane. Volitve so se v splošnem vršile zelo mirno, o volilnem boju ni bilo

skoro nikjer nič opaziti. Dosedaj ni bilo poročila o nobenem incidentu.

Bukarešta, 2. junija. d. P. v. dosedaj znanih poročilih je bilo pri volitvah v parlament oddanih glasov 2.100.000 glasov, nampram 2.840.000 pri volitvah 1. 1928. Vladni blok je dobil 50 do 60% vseh oddanih glasov, narodni zaranisti 15 do 18% nampram 77% pri zadnjih volitvah. Liberalna stranka Jurija Bratianu je dosegla 6%, madjarska narodna stranka 4% (pri prejšnjih volitvah 6-8%), ljudska stranka generala Aversca 5-8% (prej 2-48%), protisemitska liga 4-5% (prej 1-14%), kmečka stranka dr. Lupua 3-53% (prej 2-48%), socialni demokrati 3-28% (1. 1928. so sli skupaj z narodnimi zaranisti), stranka Stirea in zveza proti odušitvi pa 2-77%.

Bukarešta, 2. junija. n. Pri rezultatih volitev so pokazali, da je vlada dosegla veliko večino. Od 71 okrajev so do sedaj znani rezultati iz 40 okrajev in v teh je vlada dobila 500.000 glasov, narodna kmečka stranka pa samo 120.000. Liberalni disidenti Jurija Bratianu so dobili 60.000 glasov. Stranke skrajne desnice in skrajne leve so se nekaj ojačile, tako da pridejo v parlament. Tudi Averscova stranka je dobila precej več glasov kakor pri zadnjih volitvah. Končni rezultat bo objavljen nočoj.

Častno povabilo

Beograd, 2. junija. AA. Na povabilo nemškega higijenskega društva je odpotoval v Draždane dr. Štampar, da tam organizira razstavo higijenske vasi, ki jo priredi nemško društvo.

Povratek ministra Serneca v Beograd

Beograd, 2. junija. 1. Davi se je vrnil iz Ljubljane v Beograd minister za gozdove in rudnike inž. Dušan Sernec.

Zakon o notarjih

Beograd, 2. junija. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra za pravosodje in po zaslišanju predsednika ministrskega sveta predpisal in proglasil zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o javnih beležnikih (notarjih).

Zakon o razlastitvi

Beograd, 2. junija. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra za pravosodje in po zaslišanju predsednika ministrskega sveta predpisal in proglasil zakon o spremembi predpisov št. 471 zakona o prevzemu zasebnih nepremičnin za splošne narodne potrebe z odškodnino (ekspropriacija) z dne 15. marca 1866. in izprememb z dne 17. januarja 1896.

Konferenca o davku na poslovni promet

Beograd, 2. junija. AA. Jutri ob 9. zjutraj se začne v davčnem oddelku finančnega ministrstva konferenca, ki bo razpravljala o tarifah skupnega davka na poslovni promet.

Nagrade za orožnike

Beograd, 2. junija. 1. Pri poveljništvu orožnikov so danes praznovali slavo, ki ji je prisostvoval tudi ministrski predsednik general Živković. Na slavi so razdelili tudi nagrade za orožnike, ki so se odlikovali v svoji službi. Poleg drugih so dobili nagrade po 1500 Din narednik dravskega polka Karel Hirš, ker je prijel opasnega razbojnika Rudolfa Mohorka, narednik istega polka Franc Zleider, ker je odkril tolpo ponarejevalcev denarja, po 500 Din pa orožnik Janez Zajdel in nagrado lovskega udruženja v znesku 500 Din orožnik Iv. Tavčar.

Izredna seja učiteljskega udruženja Beograd

Beograd, 2. junija. 1. Predvčeršnjim je bila izredna seja učiteljskega udruženja sekcija Beograd. Na tej seji so v skladu z novim uradnim zakonom likvidirali dosedanje udruženje, katerega delokrog je obsegal 4 banovine, in ki so ga sedaj omejili le na ozemlje mesta Beograd. Na zborovanju so sklepali tudi o tem, kako se bo razdelilo imetje dosedanje sekcije. Zavezišče učiteljev bo odslej služilo kot zavezišče otrok učiteljev in učiteljic iz vse države. Vendar pa bodo imeli prednost dosedanj člani sekcije. Na zborovanju so izbrali tudi novi upravni odbor.

Državni predsednik obtožen

Kovno, 2. junija. AA. Državni pravdnik je obtožil bivšega predsednika litovske vlade Volde marasa veleizdaje. Vrhu tega ga toži zaradi poneverbe.

Premestitve v železniški službi

Beograd, 2. junija. AA. S sklepom prometnega ministra in s soglasjem predsednika ministrskega sveta so premeščeni: Josip Jelinkar, uradnik III-3 iz Trbovelj na postajo v Maribor, Josip Verhovc 3-II iz Reznega dola v Jarše-Mengeš, Francišek Lavrec, šef postaje Rimske Toplice, pa za šefa postaje v Poljčanah.

Zagrebski proces

Zagreb, 2. junija k. V procesu proti Hraniloviću in tovarišem se je danes nadaljevalo zasliševanje prič. Takoj ob pričetku je predsednik razglasil, da je sodišče zavrnilo predloge, ki jih je stavila obramba preteklo soboto z zaslišanjem novih prič. Branitelji so vložili priziv. Priča Jelena Matulj je nato dala nekaj izjav o pisnih raznih obtožbah. Priča Avgust Janušek je pripovedoval, kako ga je neke noči vzbudilo srečanje. Skočil je k oknu in videl na cesti mnogo ljudi. Več pa o tem ni vedel povedati. Ostale priče, ki so bile pozvane k razpravi, se niso zgledale. Zaradi tega so pričeli čitati razne akte. Sledil je odmor in predsednik je po odmoru sporočil, da je sodišče kaznovalo branitelja Jončikovića z globo 1000 Din, ker je v neko izjavo žalil državnega tožilca. Branitelj Marije Hranilovičeve je nato predlagal, da se zaslišijo še nekatere priče, in je na ta svoje predlog utemeljil. Državni tožilec pa je zastopal nasprotno sodišče, nakar je predsednik izjavil, da bo o tem odločalo sodišče. Obenem je zaključil razpravo, ki se bo jutri nadaljevala.

Fašizem proti Vatikanu

Ko je bila podpisana lateranska pogodba, se je z obeh pogodbenih strani v najvišjih superlativih proslavljala njen veliki pomen. Nekateri so celo trdili, da se pričenja z lateransko pogodbo nova zgodovina za Italijo, pa tudi nova za katoliško cerkev, ki bo imela sedaj vse drugačne možnosti za razširjenje svojega poslanstva. Kljub vsem tem slavošpevom z ene in druge strani, pa že takrat ni manjkalo glasov, da lateranska pogodba ne bo doživela dolgega življenja, ker da je hotel Mussolini samo izkoristiti katoliško cerkev, da bi tudi ta podpirala fašizem.

Ni trajalo dolgo in že so posamezni dogodki potrjevali to pesimistično mnenje. Izvršile so se razne konfinkacije duhovnikov in sicer v očitnem nasprotju z lateransko pogodbo. Prišel je veliki spor zaradi dela duhovščine v zadrugah in na vse zadnje celo do razpusta nekaterih katoliških zadrug. Ali vsa ta nesoglasja so bila samo uvod k velikemu načelnemu sporu, kdo ima pravico vzgajati mladino in v kakšnem duhu se naj ta vzgaja. Fašisti so hoteli imeti v svojih mladinskih organizacijah sodelovanje duhovnikov, toda le v štafaze name. Navzočnost duhovščine pri svečanostih fašističnih mladinskih organizacijah naj bi v te privabila tudi katoliško mladino, a v organizacijah samih pa naj bi se mladina vzgajala v strogo fašističnem duhu. Vsa mladina naj bi bila prepojena z militarističnim in imperijalističnim duhom in ta propaganda je šla tako daleč, da naj bi se tudi deklice vežbale v uporabi orožja. Proti tej imperijalistični vzgoji je morala nastopiti cerkev, ki je pač sklenila lateransko pogodbo zato, da bi mogla neovirano izvršiti svoje poslanstvo in v pravem katoliškem duhu vzgajati mladino, ne pa zato, da bi postala še ona priganjalo fašistične stranke, s katero so jo od nekdaj ločile velike moralne in idejne razlike.

Spor se je tako stalno večal, kljub temu se je katoliška akcija krepko razvijala in katoliške mladinske organizacije so postale vedno močnejše in močnejše. Že je njih članstvo naraslo na 300.000, že pa je tudi bilo vidno, da je to komaj pričetek njihovega razvoja. Nastajala je tako v Italiji močna organizacija, ki je bila po svojem duhu ofenzivna, ki ni bila fašistična. Ta njena nefašističnost je bila vedno jasnejša in posledica tega je bila, da je pričela uživati simpatije tudi v onih nefašističnih krogih, ki so bili nasprotni katoliškemu svetovnemu nazoru. Toda to sta nastajale dve fronti in resna je bila nevarnost, da fašisto... nasprotna fronta vsak dan bolj naraste.

To nevarnost so spoznali tudi fašisti in zato so pričeli proti katoliškim organizacijam, zlasti pa mladinskim, brezobzirno boj po svojem starem receptu. Pričelo se je uničevanje in pustošenje lokalov katoliških organizacij, pretepavali so njih člane, na vse zadnje pa celo oficijelno razpust katoliških društev. S tem je prišlo do odprtega konflikta med fašizmom in Vatikanom in že se je pričelo govoriti o prenehanju diplomatskih odnosov med Vatikanom in rimsko vlado.

Ne govori ravno o sili fašizma, da se je tako resno zbal katoliškega gibanja. Ali na drugi strani je z ozirom na ves razvoj fašistične stranke razumljivo, da je prišlo do nastopa fašistov proti Vatikanu. Nikdar ni fašizem dopustil, da bi bila v Italiji le ena organizirana skupina, ki bi mogla veljati pred svetom kot mogoča naslednica fašizma. Italijansko prebivalstvo je moralo živeti v prepričanju, da je boj proti fašizmu nesmiseln tudi zato, ker ni nikogar, ki bi mogel prevzeti fašistično dedščino. Na ta način so hoteli fašisti v kali zadušiti vsako nagnenje, da se prične organizirati odpor proti njim. To kardinalno fašistično pravilo pa so kršile katoliške organizacije dejansko, čeprav nehoti. Niso sicer hotele organizacije katoliške akcije direktno zalesti v politiko, niso imele na svojem praporu boja proti fašizmu, toda že samo to, da so sploh obstojale, je bila že politična zadeva, ker bi mogle priti v boj s fašisti. Tako priroten je položaj fašistov, da se morajo boriti tudi proti že sami možnosti nove politične organizacije in zato so prišli v konflikt z Vatikanom, pa čeprav si tega niso mogli želeli.

Kajti jasno je, da v boju z Vatikanom ne bi fašisti mogli žeti posebnih lovorik. Boj dveh Rimov bi Italijo samo oslabil, simpatije sveta pa gotovo ne bi bile na strani fašističnega Rima. Vedno ostrejši spor z Vatikanom pa bi mogel povzročiti tudi državljansko vojno, v kateri bi postal Vatikan predvoditelj vseh antifašističnih skupin. Če bi pa bil fašizem tej skupni fronti svojih nasprotnikov kos, pa je z ozirom na gospodarsko krizo Italije le malo verjetno.

Ni zato pričakovati, da bi šel fašizem do storajnosti, temveč bo skušal svoj nastop proti katoliškim organizacijam uporabiti v to, da bi te organizacije preplašil in jim vzel vsako voljo do odkritega boja s fašizmom. Toda vprašanje je, če je tak kompromis še dosegljiv in če ni mnogo bolj verjetno, da bo kompromis zmanjšal prestiž fašistične stranke, kar more biti za stranko, ki boče v vsakem pogledu imeti absolutno heceto, usodnega pomena.

Nj. Vel. kralj med hrvatskimi kmeti

»Naš si, kralj, mi pa smo tvoji!« - Hrvatski kmetje se svobodno pogovarjajo s svojim vladarjem - Nj. Vel. kralj v romarski cerkvi Marije Bistričke - Zanimanje Nj. Vel. kralja za šolstvo

Krapina, 1. junija. AA. Na potu po Hrvatskem Zagorju je prispel Nj. Vel. kralj v spremstvu dr. Ive Perovića in ministrov Šibenika, Neudorferja, dr. Sršića in Jeftića preko Sesvete v Kašino, Laze, Marijo Bistričko, Bistričko-Zlatar, Zlatar, Mače, Mihovljan in Radoboju. Po postankih v vseh teh krajih je kralj s svojo suito prispel v Krapino ob 18. uri. V vseh teh krajih so bili postavljeni veliki, s cvetjem okrašeni slavoloki z napis:

»Naš si, kralj, mi pa smo tvoji!«
»Živelj kralj!«
»Živela Jugoslavija!«

Ob slavolokih je bila postavljena šolska mladina z zastavicami v rokah, Sokoli, ognjegasci, društva z zastavami in ogromne množice pa so tvorile goste špalirje. Med postankom kralja in njegovega spremstva so pokali možnarji. Kralj in njegovo spremstvo so prebivalci obsipali s cvetjem.

Pogovori s kmeti.

Povsod so se kmetje zgrinjali okoli kralja in mu izražali svojo radost in pojasnjevali svoje težkote. Eni so se pritoževali nad bremenom, drugi nad davki, tretji nad ostalimi dolžnostmi itd. V Kašini, ki je prva večja občina po Sesveti, so kmetovalci prosili vladarja, aj bi se jim olajšalo prodajo vinskega pridelka. Na slavoloku v Kašini je bil napis: »Dobro nam došel, mili naš kralje, na drugi strani slavoloka pa je bil napis: »Živelo Njegovo Veličanstvo kralj, živela Jugoslavija!« Vladarjev prihod so prisotni pozdravili z viharim mahanjem zastavic, z živijo klici, medtem ko so možnarji pokali. Načelnik občine Josip Podgorski je pozdravil Nj. Vel. kralja s toplim govorom, nakar je kralj takoj pristopil k seljakom in k občanom, in segel v roke in se zanimal za njihove tegobe. Ban dr. Perović je predstavil kralju znanega gradbenika Peško, ki je nosil red jugoslovenske krone, z besedami:

»To je gospod Peško, ki se je proslavil s tem, da je porušil Zakladno bolnico.«
»Nisem še imel prilike do danes, da vas vidim,« je dejal kralj in mu prožil roko.

Vladarjevo zanimanje za šolstvo.

Nato se je Nj. Vel. kralj zanimal za šolske razmere. Ljubka deklica je pozdravila kralja s pristrano deklaracijo in mu izročila zvetje. Kralj je otroka poljubil in jo pobožal. Seljake je kralj izpraševal, kje so bili v vojski. Odgovarjali so mu, da so služili v Valjevu, Kragujevcu itd. Kralj se je ljubeznivo poslovil od prisotnih in odpotoval s svojim spremstvom med viharimi poslovnimi klici v prihodnjo občino. Hipoma so bili kraljevski avtomobili v Lazeh, ki spadajo k občini Gornja Stubica. Na slavoloku je bil napis: »Dobro nam došel. Načelnik Gornje Stubice Franjo Slivar je imel na vladarja navdušen govor. Zahvalil se mu je za obisk in neumorno skrb za prebivalstvo. Poedinci so kralju obrazložili svoje želje. Na prvem mestu je bila izražena želja, da se popravi stara cerkev v Gornji Stubici. Tudi tu so se kmetje pritoževali nad slabim uspehom vinogradništva. Mnogi so se vladarju zahvalili za njegovo delo v korist splošnosti. Prosili so, naj jim še nadalje pokloni svojo pozornost in ljubezen.

Vladar v cerkvi Marije Bistričke.

Nenavadno ljubeč sprejem je bil prirejen Nj. Vel. kralju v Mariji Bistriči, kjer sta bila postavljena dva slavoloka, tretji pa je bil pred cerkvijo. Ves kraj je bil v zelenju in cvetju. Na slavoloku je bil napis: »Bog živi Nj. Vel. kralja.« Šolska mladina je mahala z zastavicami. Okrog zastopnikov oblasti se je zbralo na tisoče domačinov in kmetov iz bližine in daljne okolice. Z zvonikov se je oglasilo veselo pritrkavanje, možnarji so pokali in odmevali z bližnjih gričev. Kralja so prisotni pozdravili z viharimi klici, in ga obsipali s cvetjem. Načelnik občine Rok Milošić je pozdravil kralja s pristranim govorom. Navedel je, da je Marija Bistrica slavna božja pot, ki ima že tristoletno preteklost za seboj. Prosil je kralja, naj bi posetil cerkev in s tem odklikoval to božjo pot, kakor še ni bila do danes. Učenec in učenka sta mu izročila cvetje in deklamirala pesmico »Naš kralj, ki jo je spešnila Brlić-Mazuranićeva. Kralj je pobožal deklico, nato pa krenil v cerkev. Tu so ga pričakovali duhovniki v svečanih oblačilih. S kora so se oglasili mogočni glasovi orgel in pevskega zbora, ki je spremljal obred »Tebe Boga hvalimo!« Cerkev je bila nabito polna vernega ljudstva. Po končanem obredu je vladar pregledal razvrščena društva. Zanimal se je za njihove svrhe. Nj. Vel. kralj se je nato razgovarjal z voditeljem ognjegascev Josipom Milošićem in z banskim svetnikom Stjepanom Muhek. Tudi tu je bilo slovo nenavadno pristrano in viharo vzklikanje prisotnih je

ponehalo šele, ko so kraljevski avtomobili izginili v solnčni daljavi.

Vladar se zanimiva tudi za rudarje.

V Zlatar-Bistriči je pozdravil kralja seljak Hitrec in mu tolmačil razne tamošnje potrebe. Zahvalil se je vladarju za njegovo dosedanje pesmice. Neki seljak je izročil kralju prošnjo, naj bi oblastvo poskrbelo, da bo rudnik Lignita, ki je v bližini, pričel znova delovati. Tamošnji prebivalci bi na ta način zopet prišli do zaslužka. Nj. Vel. kralj je odgovoril, da se na tem že dela in da mu je stvar dobro znana. Učitelj je pojasnil kralju, da je prebivalstvo navdušeno za šolstvo in da cenijo pismenost in da je zato obisk v šoli nadvse zadovoljiv. Pred odhodom kralja je pevsko društvo zapelo državno himno.

Ob 16:50 je Nj. Vel. kralj prispel v Zlatar. Špalir je bil dolg nad 1 km. Kralja je pred slavolokom pozdravil načelnik Franjo Novosel. Dejal je, da bijejo srca vseh Zagorcev za kralja. Hrvatsko Zagorje je je ponosno in srečno, da je videlo svojega ljubljene kralja v svoji sredini. S ponosom lahko reče, da je bilo Hrvatsko Zagorje prvo, ki se je oklenilo kralja. Deklico, ki je deklamirala prigodno pesem, je kralj poljubil. Kralj se je nato prijazno razgovarjal z banskim svetnikom Jurajem Kalajem, nakar mu je bil predstavljen brat

ministra Šibenika, ki živi v Zlatarju. Kralj si je nato ogledal zastave prisotnih društev in se zanimal za njihove razmere. Zlatarsko pevsko društvo je zapelo znano morodno pesem »Iz bratskega zagrlja«. Nato se je kralj razgovarjal s Sokoli in z ognjegasci, katerih požrtvovalnost visoko ceni. Zopet so se okoli njega zbrali kmetje. V očeh so se pojavile solze radosti in sreče. Podobni so bili sprejemi v Mihovljanu, v Radoboju in drugo. Kraljevski avtomobili so po kratkih postankih drveli naprej do Krapine.

Obisk Nj. Vel. kralja pri zagrebškem nadškofu dr. Bauerju.

Zagreb, 2. junija. Nj. Vel. kralj se je danes ob 16. v spremstvu maršala dvora generala Dimitrijevića, svojega prvega adjutanta generala Savića in bana savske banovine dr. Iva Perovića odpeljal v nadškofove zavode na Salati. Pri vratih ga je sprejel nadškof dr. Bauer z duhovništvom in profesorskim kolegijem in ga pozdravil. Nato ga je vodil v zavod, kjer so ga gojenici burno pozdravili. Nj. Vel. kralj je prisostvoval koncertu mladine, nato pa si je ogledal zavode in se o njih najlepše izrazil. Ob 17. se je vrnil v dvor, odkoder se se je nato odpeljal z Nj. Vel. kraljico na izprehod čez Gračane in Sesine.

Seja magistratnega gremija

Rožna dolina in Gradišče dobila zbiralni kanal. Mestna občina dobi koncesijo za Zavod tujskih vodnikov - številna stavbna in uporabna dovoljenja.

Ljubljana, 2. junija.

Popoldne se je vršila seja magistratnega gremija, na kateri so bili sprejeti ti-le sklepi:

Prošnja Elektrotehne, družbe z o. z. za koncesijo za elektroinstalacijo se zavrne, ker ni lokalne potrebe.

Mestni občini ljubljanski se podeli koncesija za Zavod tujskih vodnikov.

Strelovodne naprave na poslopju Mestnega doma se podeli tvečki Zitojnik.

Dela za zbiralni kanal za Rožno dolino in Gradišče se oddajo tvečki Dukić za 1.096.000 dinarjev.

Stavbna dovoljenja

Stavbna dovoljenja prejmejo: Span Mirko in Marija za visokoprilično hišo ob Verstovškovi ulici; Slamič Franc za izložbeno okno na Gospodarski cesti 8; Hočevar Karel za ograje ob Podlimbarskega in Kettejevi ulici; Hudnik Josip za hišno kanalizacijo v Hradeckega vasi; Andlovic Hinko za hišno kanalizacijo v Kopališki ulici; Battelino Angelo za hišno kanalizacijo ob Celovski cesti; Hočevar Slavko, mg. ph., za hišno kanalizacijo ob Celovski cesti; Plivelič Lili za hišno kanalizacijo ob Celovski cesti; Može Franc za hišno kanalizacijo Pot v Rožno dolino; Taškar Ivan za hišno kanalizacijo ob Celovski cesti; inž. Dedek Franjo za mejno ograjo v Zibertovi ulici; Pavlin Josip za vrtno lopo ob Jeranovi ulici; Fister Franc za nazidavo I. nadstropja in adaptacije ob Zaloški cesti; Besek Josip za adaptacijo trgovskega lokala v Florjanski ul. 19; Ravnikar Ivan za pralnico in skladišča na Poljanskem nasipu št. 32; Senica Josip za lopo za Bežigradom; Čelešnik Rado in Fani za dvorišni stan, prizidek ob Šmartinski cesti; Stanovnik Ivan za hišo ob Izanski cesti; Tomšič Marjeta za prizidek ob Razlagovi ulici; Stopar Anton za drvarnico ob Jančevi ulici; Ljubljanski velesejem za kanalizacijo sejmšišča ob Celovski cesti; Zupančič Ivan za kanalizacijo ob Celovski cesti 81.

Uporabna dovoljenja

Uporabna dovoljenja prejmejo: Accetto Tezija za zasilno prilično hišico ob Izanski cesti; Urh Makso za hišo ob Gubčevi ulici; Rebernik Franc za delavnico v Komenskega ulici 22; Šubič Mira za adaptacijo v Kosovi ulici; Mahkota Anton za hišo ob Zelenci polji; Legat Janez za hišo v Staničevi ulici; Keržin Marija za dvoriščno stanovanjsko poslopje ob Izanski cesti; Podkrajšek Marija za vrtno lopo na Druhal št. 11; Dular Lojze in dr. Dular Milan za hišo v Dvofakovi ulici.

Raznoterosti

Društvo za zgradbo Sokolskega doma v Sp. Šiški se podeli stavbno dovoljenje za zgradbo telovadnice Sokolskega doma, Miji Tavzesu in Franji Snoj za enonadstropno hišo v Stanežičevi ulici, Francu Jerku za skladišče ob njegovi hiši na Dunajski cesti, sportnemu klubu »Primorje« za tribuno na igrišču, Amaliji Stebljevi pa za prizidek k svoji hiši ob Vojvoda Mišića cesti.

Trgovski akademiji se za stavbo na vogalu Bleiweisove in Gregorčičeve ulice dovoli, da bo palača za 80 cm višja nego sosednji Trgovski dom.

Medicu-Zanklu se odkloni zgradba skladišča ob Jenkovi ulici.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 2. junija (d). Spremenljiva oblačnost; tu in tam nekaj padavin; hladno.

Ljubljana - Čabar

Otvoritev nove avtobusne proge

Danes se je vršila poizkusna vožnja na avtobusni progi Ljubljana-Čabar, ki jo namerava otvoriti tvečka Avtopromet. Značilni družba z omejeno zavezo na Robu pri Vel. Laščah. Vožnja se je vršila pod kontrolo komisije s strani kraljevske banke uprave v Ljubljani, ki so jo tvorili gg. dr. Pfeifer, ing. Ditrich in ing. Poniž. Iz zanimanja za stvar pa so se vožnje udeležili še dvorni svetnik dr. Marn, pravni zastopnik tvečke odvornik dr. Lovrenčič, spotoma pa še načelnik cestnega odbora iz Kočevja finančni svetnik Kostonjavec in cestni odborniki Lovrenčič iz Sodražice, Rus iz Loškega potoka ter župan Pospisil in Turk iz Drage. Avtobus je okrog devete ure odpeljal izpred gostilne Cestovar, nakar je vozil skozi celo vrsto gospodarsko in turistično zanimivih krajev: skozi Skofljico, Pijavo gorico, Turjak, Velike Lašče, Sodražico, Hrib v Loškem potoku, Drago in kna-lu po dvanajsti uri privozil v Čabar, kjer so z veliko pozornostjo sprejeli potnike domačini z županom dr. Koritnikom na čelu. Z otvoritvijo te avtobusne proge je zadoščeno davnim željam prebivalcev v krajih, ki so skoraj enako oddaljeni od središč Dravske in Savske banovine in ki se do današnjega dne niso mogli še nikamor orientirati v intenzivno gospodarsko komunikacijo. Interesenti tako iz kočevskega kakor iz čabranskega sreza so ob tej priliki poudarjali, da bi takšne praktične zveze z Ljubljano pomenila za Čabar in njemu pripadajoče kraje tako v gospodarskem, kakor tudi tujsko prometnem in kulturnem oziru veliko pridobitev. Najbrž smemo upati, da se bo željam prebivalstva tako od strani kraljevske banke uprave, kakor tudi od vseh drugih odločilnih činiteljev v zadovoljivi meri ugodilo in da bomo tako prišli do realizirane prometne zveze med Ljubljano in Čabrom, tem najmlajšim, pa obenem najstarejšim centrom in koreninom slovensko-hrvatsko-srbskega sožitja. Nobe-nega dvoma ni, da vrši Čabar z ozirom na Dravsko banovino v novi dobi državnega in nacionalnega življenja povsem svojevrstno nalogo in da bo mogel to nalogo uspešno izpolniti samo z zavestno pomočjo zaledja vse Dravske banovine. Zatorej ima nova avtobusna proga Ljubljana-Čabar še prav poseben pomen.

O vsem bo naš list še poročal.

Zagoneten dogodek v Gradišču

Ljubljana, 2. junija.

Dopoldne so prepeljali z rešilnim vozom v bolnišnico 66 letno zasebnico Katarino Konškovo, ki so jo našli nezavestno v njenem stanovanju v Gradišču št. 11 Ker stanka do 9. ure proti njeni navadi še ni bilo iz sobice, je hišnik potkal na njena vrata. Ker se mu ni odzvala in je na hodniku smrdelo po plinu, je poklical ključavničarja in skupno z njim odprl vrata. V sobici, kjer je baje tudi smrdelo po plinu, sta našla Konškovo nezavestno ležečo v postelji. Hišnik je takoj obvestil o dogodku rešilno postajo in odprl okna, da se je sobica prezračila.

Kakor nam iz bolnice ob 21. uri poročajo, leži Konškova še vedno v rešilnici. Zdravniki zaenkrat še ne morejo s sigurnostjo povedati, kaj je Konškovi. Da je zastrupljena s plinom je skoro nemogoče, ker bi se v tem primeru že zavedla. Vzrok njene nezvesti je najbrže kak druga bolezen. V Gradišču pa zatrjujejo stranke, da je na cesti pred hišo št. 11 že večeraj popoldne puščala plinska cev in da je bila hiša polna plina, tako da so morali v kletnih prostorih odpreti okna. Radovedni smo, kaj je ugotovila mestna komisija, ki se je sestala danes ob 17:30 v Gradišču.

Naloga obmejnega Maribora

Poleg zemljepisne lege je pripomoglo k razvoju današnjega Maribora predvsem dejstvo, da je bil stari Maribor izredno poceni mesto. Zato so pa lahko bivši občinski sveti dosegli, da je postalo vedno izrazitejša birokratsko selišče. Značaj Maribora kot mesta, kjer se poceni živi, je danes izginil, in to menda za vedno. Za to vsaj priča med drugim tudi nedavno rešeno špoharsko vprašanje.

Poceni je ostal Maribor samo še pri vinski kapljici, zaradi številnih okoliških vinotučev, ki so danes zadnji ostanki starega mariborskega življenja. Tako so vinotučji tudi največja zanimivost, katero more Maribor pokazati tujcu. — Kot obmejno mesto pa vodi Maribor iz Srednje Evrope na Balkan. Važno za tujca in sploh za ves promet v tej smeri je, kaj mu more pokazati obmejni Maribor in kako ga uvede v novo pokrajino ter kakšne vtise dobi tujec, ko prestopi mejo Jugoslavije. Kot obmejno mesto je Maribor prvi predstavil naše države enote.

Poleg že omenjenih vinotučev lahko pokaže Maribor tujcu samo še dvojne stvari: kopalnice na Mariborskem otoku in nadvse pozitivno kulturno delo povojnega Maribora: Studijsko knjižnico. Ker pa so kulturni krogi pri določevanju javnega mnenja o katerikoli pokrajini važnejši od civilizacijskih, nastane vprašanje, kaj lahko in kaj mora nuditi tujemu svetu Maribor v kulturnem pogledu. Cela vrsta je smeri, v katerih se izraža naša kultura, in to tako pozitivnih kakor negativnih. Neizrabljena so v Mariboru umetniška dela sedanosti, še bolj pa iz preteklosti. Upoštevajmo samo plastiko in slikarstvo v mariborskem mestnem muzeju, ki gleda na tujca brez vsakega sistematičnega reda! V negativnem pogledu pa obstoja v Mariboru in okoličih alkoholno vprašanje. Oba problema pa sta danes na mrtvi točki. Obstoji pa že delj časa možnost, da se vsaj eden teh dveh problemov načne. Vzemimo samo problem izrabe velike kazinske dvorane. Kaj bi Maribor pridobil v kulturnem pogledu, ako bi se ta dvorana uporabila za stalno galerijo slik in plastike, ki se danes zaradi pomanjkanja prostorov v muzeju ne more urediti? Ali pa bi na drugi strani res bilo brez pomena, če bi se ta dvorana v drugem primeru uporabila kot trajna protialkoholna razstava. Obratno pa bi danes, ko alkoholizem vedno bolj prepleta naše ljudstvo, bilo socialno zlo izpreminjati to dvorano v kake zabavne prostore. Ne glede na to, da za slabo svrhe omenjena dvorana sploh ni primerna, bi danes v času socialnih kriz pomenila preureitev kazinske dvorane v zabavne prostore zausnicio v gospodarski krizi živečemu delovnemu ljudstvu. V kulturnem pogledu obmejnega Maribora pripada izredna naloga edini znanstveni organizaciji: Zgodovinskemu društvu v Mariboru. Vsak ve, kdor pozna razmere, kako ugodno vpliva Studijska knjižnica na tujca, in vsakdo bo iz tega lahko sklepal, kak vtis bi v kulturnem, nacionalnem in moralnem pogledu napravil na tujca smoteno urejen mariborski muzej in istotako urejen pokrajinski arhiv! — Ker zavedati se moramo dejstva, da danes naša univerza še ne vpliva odločilno na delovno smer našega človeka. Vsi tedaj mora zlasti v Mariboru Zgodovinsko društvo nadaljevati delo na znanstveni usmeritvi številnih v Mariboru zaposlenih kulturnih delavcev. Če teh nihče ne bo navedel k nadaljnjemu znanstvenemu delu, mora njihov kulturni nivo naravno pasti. Znanost in gospodarstvo pa sta najboljša vez med kulturnimi narodi, kot taka pa tudi najboljša predstavitev našega kulturnega življenja. Prav posebno očitna pa postane njih naloga v obmejnem mestu kot je Maribor, kjer mora zlasti znanost uvesti tujca v naše kulturno življenje. Zato pa je nujno, da lahko deluje kar v največjem miru Studijska knjižnica ter da se reši vprašanje pokrajinskega arhiva in mestnega muzeja v Mariboru. V zvezi s tem pa je vprašanje poslovnih prostorov za Zgodovinsko društvo. Kajti pri njegovih današnjih zvezah, posebno pa še pri današnjem njegovem delu kot izdajatelj publikacij je nemogoče, da bi se delo Zgodovinskega društva lahko vršilo še naprej po zasebnih stanovanjih, kot se je to vršilo pred 25. leti in kot se to vrši še danes. V interesu Maribora kot obmejnega kulturnega predstavitelja jugoslovanstva proti Srednji Evropi pa je, da vzdržuje mariborska znanost nivo znanosti v Srednji Evropi. Zato pa je treba nekaj pogojev. In ti so ureditev pokrajinskega arhiva in mestnega muzeja, obenem pa poslovnih prostorov Zgodovinskega društva v Mariboru.

Za vsa ta vprašanja je v naši javnosti mnogo smisla. Našo javnost v tem pogledu večinoma podcenjujemo. To pa zato, ker je o znanstvenih problemih ne obveščamo. Zategadelj ostanejo znanstvene težave znane večinoma samo manjšim, ožjim krogom. Priznati pa moramo, da razen parvenitjev zasleduje naša javnost kulturni razvoj in kulturne probleme Maribora z zanimanjem in z naklonjenostjo. Otopela tudi ni naša mladina. Kot se je v predvojni dobi naša mladina, celo ljudskošolska (B. Borko s Koga pri Sv. Bolfenku), zanimala za Zgodovinsko društvo v Mariboru, tako se zanj zanima tudi

danes srednješolska mladina. Sicer je res, da ni tiste vneme kot sta jo kazala n. pr. nekdanji srednješolci in visokošolci N. Vrabl (sedaj upravnik moške kaznišnice v Mariboru) in A. Trstenjak (sedaj sreski načelnik v Ljutomeru), zato pa se današnja mladina prav tako rada odzove izpodbudi. Na mariborski humanistični gimnaziji so po vzpodbudi prof. J. Sedivega nabrali dijaki III. b. Kranje I., Gosnik F., Kovačič J., Podpečan F., Škamlič F., Klemenčič I., Gerbec V., Urankar A., Zmave S., Kramberger I., Herzele G., Falež J., Završnik I., Leskovač L., IV. a. Zorč M., Stefanec A., Gajnik F., Vodenik E., Dverensak V., Toplak F., Abel A., Marovt V., Košič K., in I. a. razreda Grilc B. lepo število starih novcev, medalij in knjig za Zgodovinsko društvo v Mariboru.

Ti primeri kažejo, da se kot naša javnost tudi naša mladina ne brani kulturnega dela, samo če ima potrebno vzpodbudo. Za smoteno vzpodbudo pa je potreben program. In ravno v obmejnem Mariboru je nujno potrebno, da se ugotovi, predvsem za znanstveno delo sporazumno z odločujočimi javnimi činitelji in znanstvenimi organizacijami delovni program za daljšo dobo, ki bi omogočil, da vidi tujec pri prvem koraku v našo državo v Jugoslaviji kulturno visoko in ne manj vredno zemljo. Kajti Maribor ni navadna obmejna postaja, ampak Maribor je obmejno kulturno mesto, ki se hoče kot tako razvijati tudi v bodoče. Job.

Velesejmsko življenje

Včerajšnji poset ljubljanskega velesejma je bil vsled dežja nekoliko šibkejši od prvih dni. Poleg večjega števila podeželskega prebivalstva, je tvorila glavni dotok šolska mladina in pa vojaštvo.

Med ostalimi zanimivostmi, ki jih nudi v prav veliki meri letošnji velesejm, moramo z zadovoljstvom ugotoviti velik napredek naše industrije, obrta in hišne industrije. Posebno novost tvorijo razstava električnih razsvetljevalnih predmetov, ki so po veliki večini v bistvenih delih tako kovinskih, kakor tudi mlečnosteklenih, domači izdelki. Tvrda bratje Heinrichar je v tej smeri dosegla hvalevreden napredek. Tudi industrija usnjarskih predmetov, raznih damskih torb, listnic itd. se je skoro popolnoma emancipirala od vsakega tujega uvoza. Tvrda Falout i Drug, Nova Gradiška nudi tako krasne izdelke, da se lahko kosa z raznimi dunajskimi izdelki. Tradicionalna kleklerska obrt je tudi v tem letu mnogo napredovala in se prilagodila sodobnemu okusu. Prva jugoslovanska tovarna orodja v Slovenjgradcu je tudi pripomogla, da se je naša potrošnja odpovedala tujemu uvozu. Tudi domače tvrdke »Tribuna« ne smemo pri tej priliki pozabiti, ki je svojo domačo produkcijo spopolnila. Industrija keksov lepo napreduje in zaznamuje prav lepe uspehe. Pozabiti ne smemo očetov Trapistov, ki postrežejo s prvovrstnimi likerji in sijajno čokolado. Domače podjetje je tudi ljubljanska kartoteka, ki je pripomogla, da se je naše trgovsko poslovanje reorganiziralo in prilagodilo sodobnim zahtevkam modernega gospodarskega življenja.

Med tujimi tvrdkami vzbuja mnogo zanimanja hladilna industrija, ki je zelo bogato zastopana. Večje število zaključkov je bilo efektiranih z gramofoni in elektrofonij. Šivalni in pletilni stroji vzbujajo mnogo zanimanja med našim ženskim svetom. Zadovoljive kupčije sklepa tudi parfumerijska industrija in pa industrija preciznih izdelkov.

Naravnost ogromno zanimanje pa vlada za higiensko razstavo, ki posebno pri našem podeželju vzbuja občudovanje. Mase posetnikov dokazujejo da je čut higijene prodrl tudi v zadnji kotiček naše zemlje, dokazuje pa tudi, da je vodstvo razumelo kako se morajo take prireditve urediti, da ustrezajo svojim vzgojnim namenom. Smelo lahko trdimo, da si je higienska razstava utrla pot s svojim izredno posrečenim nazornim pričanjem vsega zla, ki ga povzroča nesnaga in zanemarjenost. Je pa to v resnici spretnost, da se ne baš posebno privlačnemu predmetu nudi vsa ona zanimivost, ki v minijaturi živo priča, kako mora biti in kake so posledice, če se ne upoštevajo navodila moderne higijene. Z zadovoljstvom in nekim poznavstvenim ponosom poslušajo posetniki razne pripombe, različno razlago in skrb za zdravje, ki se oprijema slehernega, ki zapuša to važno kulturno institucijo.

VI. redni občni zbor Zveze gospodarskih zadrug za Jugoslavijo v Ljubljani

V nedeljo 31. maja t. l. se je vršil v čitalnici Delavske zbornice v Ljubljani, VI. redni občni zbor Zveze gospodarskih zadrug za Jugoslavijo v Ljubljani r. z. z. o. z.

Občni zbor je bil lepo obiskan in potekel v lepem razpoloženju.

Občni zbor je otvoril podpredsednik Zveze g. Melhior Čobal, predsednik Delavske zbornice za Slovenijo v Ljubljani, ki se je po pozdravu spominjal vseh umrlih zadrugnikov, zlasti ustanovitelja in organizatorja Zveze ter delavskega zadrugništva na Slovenskem pok. Antona Kristana, dalje Ivana Tokana, Petra Groblarja iz Trbovelj, Josipa Pintarja z Jesenice in še mnogih drugih. Zatem je prečital zvezni tajnik g. Cvetko Kristan številne pozdrave raznih zadrugnih zvez in zadrug, kakor Mednarodne zadrugne zveze v Londonu, dalje

zadrugnih zvez iz Prage, Dunaja, Basla, Ljubljane, Zagreba, Beograda, Novega Sada itd.

O delovanju načelstva je poročal podpredsednik Melhior Čobal, ki je naglašal močan vpliv današnje gospodarske krize na naše gospodarstvo in zadrugništvo, zlasti na zadrugništvo, ki je organiziralo delavske množice, ki za enkrat še največ trpe od posledic krize. Ljudstvo je treba poučiti, da gospodari brez kreditov ter da si življenjski način uredi po svojih plačilnih možnostih.

Za tajništvo je poročal tajnik Zveze Cvetko Kristan. Zveza je imela lansko leto prirastka 14 novih zadrug, ako prištejemo še 4 zadrug, ki so pristopile letos ter odštejemo dve, ki sta končali lani likvidacijo, tedaj vidimo, da stanje na dan obč. zbora izkazuje: 62 zadrug napram 46 ob početku lanskega leta. Zvezini revizorji so napravili lani 33 in letos 9 revizij, ki so predpisane po zakonu. Na X. Mednarodni zadrugni šoli je edino Zvezin tajnik Cvetko Kristan zastopal prvič Jugoslavijo, ko so bile zastopane lani na tej šoli vse evropske države razen Portugalske, Estonske, Holandske in Sov. Rusije, in je bilo navzočih tam 20 držav s 147 udeleženci. Zveza je v dobrih odnosih z vsemi zadrugnimi zvezami Jugoslavije ter z mnogimi izven nje. V davčnih in taksnih zadevah smo dosegli ono, kar nam po danih zakonih gre. Le še nekoliko zakonov je tu, ki si jih mi tol-

mačimo drugače, kakor pristojna davčna oblast. Tako je tu vprašanje dopolnilne prenosne takse in pa zgradarine za stavbne zadrug.

Poročilo nadzorstva je tolmačil tajnik Delavske zbornice v Ljubljani g. Filip Uratnik.

V daljši debati so se oglasili gg. Boris Kristan, Karol Tekave, Ivan Hladnik, Ivan Selan vsi iz Ljubljane, Vid Merlin iz Maribora, Jova Jakšič iz Osjeka, Jakob Kovač in Cvetko Kristan iz Ljubljane ter Melhior Čobal iz Zagorja.

Pri volitvah so bili izvoljeni: za predsednika:

Melhior Čobal, ravnatelj Splošnega konzumnega društva »Posavje« v Zagorju ob Savi; za podpredsednika: France Kobler, ravnatelj Konzumnega društva za Slovenijo v Ljubljani; za člana načelstva pa Cvetko Kristan, tajnik Zveze, Jurij Jeram, načelnik Stavbene in gostilniške zadrug »Delavski dom« na Savi-Jesenicah ter Mirko Cvrtila, ravnatelj Prve radniške pekarnice u Zagrebu. V nadzorstvo so bili izvoljeni: Filip Uratnik in Ivan Colnar iz Ljubljane, Anton Zugwitz z Jesenice, Karl Malovrh iz Hrastnika, Rupert Ingolič iz Maribora, Stjepan Bogić iz Zagreba in Uroš Pravica iz Beograda.

Kot zadnja točka dnevnega reda je bilo še izčrpano predavanje tajnika Cvetka Kristana o posebnostih v načrtu novega zadrugnega zakona.

Za tem je predsednik s pozivom na nadaljnjo uspešno delo zaključil občni zbor.

Ure strahote in groze v Savinjski dolini

Nevihita z gromom in treskom — Strela je vžgala posestnikov dom, ki je pogorel do tal

Braslovče, 1. junija.

Po lepem majniku, ki nam je nekaj popravil naša polja, da pač dojde, kar je zamujene, si nismo nadejali tako nesrečnega dneva.

Huda vročina, ki je bila te dni, je razsušila zemljo, da je zevajoče vpila po dežju. V petek opoldne se je pričelo oblačiti in cerkovnik na Miklavškem hribu je pričel zvoniti hudo uro. S strahom je ljudstvo pričakovalo, kaj bo.

V popoldanskih urah se je pa vilo; na Vranskem se je utrgal oblak, da je po trgu drla voda kot da je Savinja prestavila iz struge in pričela teči skozi trg. Toča nam je prizanesla to pot. Samo v Dobrovljah je padala nekaj minut suha toča in naredila obetno škodo.

Ali prizanesla nam pa ni strela. V okolici Braslovč je sledil tresk tresku. Udarilo je v radio aparat naše poštarice gđ. Olge Zajčeve, ki je imela na srečo aparat zvezan z zemljo, sicer bi bila nesreča večja. Raztrgalo ji je žice od aparata do zvočnika na 10 cm dolge konce, razbilo žarnice in aparat precej pokvarilo. Na to je strela šinila v električno napeljavo, kjer je razbila stikala in števce, za tem je odletela v brzojavni vod in ga precej poškodovala. — Gđ. Zajčeva, ki je bila tisti čas v kuhinji, je omedlela in je četrto ure ležala v nezvesti. —

Škode ima 2000 Din.

V drugo je udarilo v radio g. Jelena na Polzeli. Zarnice so mu pregorele, druge škode pa nima. V tretje je udarilo v radio-anteno gosp. Rösnerja, a ni prišla do aparata, tako da nima nikake škode. Najhujše je pa strela divjala v Sv. Jurju ob Boboru.

Prav lepo posestvo je Zakunšek nad Sv. Jurjem. Še ne dolgo poročenemu posestniku je mlada žena porodila dvojčka, dva čvrsta fantka, in je še ležala v postelji. Ta usodni dan je pa bila sreča mladih ljudi zrušena. Treščilo je v hišo, na srečo ni udarilo v mlado ženo in v novorojenčka, ki sta ležala kraj nje v postelji. Žena je obležala nezavestna, iz nezvesti se je zbudila šele ko je bilo že vse v plamenih in z otročičkoma v naročju je prišla že z osmoje-nimi lasmi iz hiše.

Pogorelo je vse do tal, hiša, gospodarsko poslopje, v katerem je bilo 15 glav goveje živine, in dva konja ter svinje, kar so pa vse rešili, razen enega teleta, kateri je neznano kam izginil, da se ne ve, ali je zgorel, ali je ušel. Pogorel je tudi kozolec, kjer je imel posestnik še vso krmo.

Škoda je velika in znaša 250.000 Din, a zavarovan je bil Zakunšek komaj za 50.000 Din.

Po končani slavnosti so udeleženci odšli na veselični prostor, kjer se je vršila veselica, ki je bila prav dobro obiskana, le žal, da jo je motil dež.

Obiščite razstavo presbira v Jakopičevem paviljonu

Vstopnine ni!

Občni zbor Centralnega mlekarskega društva

Ljubljana, 3. junija.

Včeraj dopoldne se je vršil v dvorani Kmetijske družbe prvi redni občni zbor Centralnega mlekarskega društva. Občnega zbora sta še udeležila kot zastopnika banske uprave inž. Zidanšek in Eiselt, za mestno občino pa podžupan prof. Jarc.

Po čitanju in odobrenju zapisnika ustanovnega občnega zbora je društveni tajnik gosp. Benko obširno poročal o društvenem delovanju od ustanovitve meseca septembra l. l. Za pregledovalce računov je poročal učitelj v pok. g. Toman iz Moravč, nakar je bila sprejeta izpovedna pravila. Takoj nato so bili izvoljeni v odbor dr. Milavec in 7 namestnikov. Zelo zanimivi so bili referati inž. Sabca, ravnatelja mlekarske šole, o produkciji masla in sira v Dravski banovini, mestnega zdravnika dr. Misa o preskrbi mest z mlekom in društvenega tajnika g. Benka o novih potih našega mlekarskega zadrugništva.

V debati, ki je trajala do 14.15 ure, so zborovalci soglasno poudarjali potrebo po velikih mlekarinah, ki naj se tako uredi, da bodo kos svojim nalogam. — Kakor znano, je predsednik Centralnega mlekarskega društva dekan dr. Kette.

Gledališče

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sreda, 3. maja: Zaprt.

Opera.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sreda, 3. junija: »Večni mornar«. Red E. Četrtek, 4. junija: Zidinjač. Izven. Gostuje Marj. Simenc.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU

Sreda, 3. junija ob 20. uri: »Labirint« ob B. Kuponi.

Četrtek, 4. junija. Zaprt.

KAJ OSVEŽUJE!

„JOGURA“

KDOR JO PIJE VARUJE SVOJE ZORAVJE!

1855

Jz Dravske banovine

CENJENIM NAROČNIKOM!

V nedeljski številki smo priložili vsem našim cenj. naročnikom položnice Poštne hranilnice in jih prosimo, naj se jih čimprej poslužijo za plačilo tekoče in zaostale naročnine. Na ta način si zagotovijo redno dostavljanje lista in nam prihranijo stroške.

UPRAVA.

d Delegati udruženja rezervnih oficirja i ratnika, ki potujejo v Francijo na povabilo francoske vlade, pasirajo naše mesto dne 3. t. m. ob 20. uri zvečer. Gospod komandant divizije je odredil sprejem z godbo dravske divizije. Pododbor udruženja Ljubljana naproša vse odbornike in ostale rezervne oficirje, da prisostvujejo sprejemu in pozdravu delegatov.

d Izročitev častne diplome. Te dni je izročila deputacija občine Fram pri Mariboru in olepševalnega in tujskoprometnega društva iste občine gospodu podbanu dr. Otmariju Pirkmajerju častno diplomu za njegove velike zasluge, ki sta jih bila že ponovno deležna občina kakor tudi navedeno društvo. Ob tej priliki je g. podban daroval občinskemu revežem 1000 Din. Za to veliko darilo izreka občinsko predstojništvo svojemu iskrenemu rodoljubi najgloblje zahvalo tudi tem potom.

d Ob vladajoči poljedelski krizi skuša vsak kmet nabaviti one potrebščine, ki mu omogočajo prihranek na času in denarju. To je vzrok, da vlada velik naval kmetovalcev na paviljon na ljubljanskem velesejnu, kjer so razstavljeni svetovnoznani »Stubai«-brzoklepalniki. Pomisliti pa moramo, da ta mali aparat, ki mu lahko streže tudi ženska ali celo slepec, skleplje vsako koso v 3 do 4 minutah boljše in lepše, nego je bilo to mogoče doslej z kladivom v 20 minutah. Zato kmetje tako močno kupujejo ta aparat, kar pa obenem tudi dokazuje, da je slovenski kmet vseskozi napreden.

Obledela obleke barva v različnih barvah in plisiru tovarna Jos. Reich. 398-2 d XI. redni letni občni zbor Zveze trgovskih gremijev. V nedeljo 7. t. m. bo ob 9. uri v dvorani »Trgovskega doma« v Ljubljani XI. redni letni občni zbor Zveze trgovskih gremijev. Iz dnevnega reda sodeč, bo to zborovanje posvečeno razpravi sedanjega gospodarskega položaja in se bo v referatih obravnavalo zlasti vprašanje davčne obremenitve, telefonskih priključkov v Dravski banovini in o obrestni meri. V vrstah stanovsko organiziranega trgovstva se polagoma budi stanovska zavest, pa bo to prvo zborovanje slovenskega trgovstva v novi palači »Trgovskega doma« manifestacija za uveljavljanje najvažnejših trgovskih zahtev in teženj.

d Volna, bombaž, nogavice in pletenine v velikih izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Židovska ulica 4 in Stari trg 12. 600 d Kaj pa Vi gospod knjigovodja? Nudi se Vam sedaj najlepša prilika spoznati naše moderno Ro-Lex knjigovodstvo. Nad 400 Vaših gošpodov kolegov dela v Dravski banovini že par let po našem sistemu in vsi so zadovoljni z njim. Radi bi Vam dokazali, zakaj ima naša metoda toliko prijateljev. Pridite tedaj k nam na velesejnu Pav. G. - koja 217. Nasvidenje! »Kartoteka«, družba z o. z., Ljubljana Šelenburgova ulica 6/II. 1362

d Vremensko poročilo. Včeraj je kazal barometer v Ljubljani 762,9, termometer 14,6, relativna vlaga 90%, tiho, oblačnost 10, dež (32,9 mm). V Mariboru je kazal barometer 761,7, termometer 14,2, relativna vlaga 90%, tiho, oblačnost 10, dež (0,6 mm). Opozovanja ob 7. uri. Najvišja temperatura je bila v Ljubljani 20,8 (12,4), v Mariboru 22,4 (13), v Mostaru 27,2 (18,6), v Zagrebu 24,2 (14), v Beogradu 28,2 (15,4), v Sarajevu 24,5 (9,4), v Skoplju 28,4 (12,2), v Kumboru 25,8 (17,8), v Splitu 25,3 (17), na Rabu 24,2 (16,2), na Visu 24 (15,4). V oklepajih je označena najnižja temperatura.

d Za pomladanske izlete Vam nudi najbogatейšo izbiro »provijant« velemesarija Slamič na Gosposvetski cesti. 1164

Ljubljana

Sreda, 3. junija 1931, Klorilda. Pravoslavni: 21. maja, Konstantin.

Nočno službo imata lekarni Sušnik na Marjinem trgu in Kura 11 na Gosposvetski cesti.

■ Ljubljanski Sokol priredi na praznik 4. t. m. svojo javno telovadbo na letnem telovadišču v Tivoliju. To bo prvi javni nastop v letošnji poletni sezoni v Ljubljani, ter se je zaradi tega članstvo, naraščaj in deca dobro pripravila, da pokaže javnosti uspehe zimskega dela v telovadnici. Kakor vsako leto, smo tudi letos prepričani, da bo nastop vsestransko uspeh, za kar nam jamči prednjaški zbor Ljubljanskega Sokola. Poleg prostih vaj, s katerimi nastopi naš Sokolstvo drugo leto na vsesokolskem zletu v Pragi, bo nastopila vzorna vrsta članov na krogih in posebej s hkratnimi vajami na treh drogih. Pri javni telovadbi sodeluje priznana godba Sokola I. Tabor. K javni telovadbi bratsko vabimo vse Sokolstvo in njemu naklonjeno občinstvo iz Ljubljane in okolice. Začetek telovadbe ob 16. popoldne. V slučaju slabega vremena bo prireditve v soboto 6. t. m. ob 18. na letnem telovadišču z istim sporedom. — Zdravo!

■ Sokolsko društvo Ljubljana II priredi svojo javno telovadbo v nedeljo 14. t. m. ob 17. popoldne na letnem telovadišču na Prulah. Pri javni telovadbi in veselici sodeluje godba dravske divizije. Opozorjamo že danes na to lepo prireditve in vabimo k obilni udeležbi. Zdravo!

■ XXXI. redni občni zbor Trgovskega društva »Merkur« za Slovenijo v Ljubljani bo v torek 9. junija t. l. ob 14.20. uri v mali zbornici Zbornice TOI v Ljubljani, Beethovenova ulica 10. Dnevni red: 1. nagovor predsednika, 2. poročilo tajnika, 3. poročilo blaginika, 4. poročilo preglednikov računov, 5. volitev odbora, društvenega razsodišča ter dveh preglednikov računov, 6. določitev ustanovnine, članarine in pristopnine za leto 1931, 7. samostojni predlogi in raznoterosti. Samostojne predloge je naznaniti pet dni pred občnim zborom pismeno društvenemu predsedniku.

■ Izredni občni zbor društva politično-upravnih uradnikov v Ljubljani bo 7. junija t. l. ob 10. uri v Ljubljani (zadnja soba restavracije Slon).

■ Za IV. simfonični koncert, ki ga priredi gledališka uprava v petek 5. t. m., je izšla skromna programna knjižica, v kateri so na kratko obrazložene vodilne misli vseh treh skladb, ki se izvajajo na tem poslednjem simfoničnem koncertu letošnje sezone. Vse obiskovalce opozarjamo, da si že v predprodaji kupijo programe ter pazno preberemo podatke o skladateljih in delih. Vse je napisano v lažje in boljše razumevanje izvajanih skladb. Spored se dobi v predprodaji v Matični knjigarni, kjer so na razpolago tudi vstopnice in pa zvečer pri biljetarjih.

■ Odprta noč in dan so groba vrata. Umrli je Anton Ručigaj, 12 let star, sin dnuarice, Vidovdanska cesta 9.

■ Marij Šimenc. Na praznik v četrtek 4. t. m. gostuje v ljubljanski operi ponovno gospod Marij Šimenc, eden najboljših slovenskih pevcev, in sicer v vlogi starega žida v operi »Zidinja«. To partijo, ki jo je pred nekaj dnevi prvič kreiral na našem odru, poje z vsem občutkom izredno lepo in tudi igralsko je na višku. Tako da lahko prištevamo to vlogo med najboljše vloge, kar jih je odpel odlični gost kdaj na odru naše opere. Četrtekovo gostovanje bo poslednje gostovanje g. Šimenc v tej sezoni v našem gledališču. Zato še posebno opozarjamo vse njegove prijatelje na to gostovanje. Obenem je pa to tudi poslednja vpriporitev opere »Zidinja« v letošnji sezoni. Poleg odličnega gosta nastopita v glavnih vlogah še ga. Zlata Djundjevac-Gavella kot židinja in g. Emil Rumpel kot kardinal. Predstava je izven abonmaja in veljajo običajne operne cene. S to predstavo hoče gledališka uprava nuditi publi-

ki, ki obišče dne 4. t. m. letošnji velesejnu, da ima z ogledom bogate velesejnske razslave tudi še priliko posetiti gledališče, ko se daje ena najlepših oper starejšega repertoarja.

■ »Zidinja«. Glede na velik uspeh in ponovno izraženo željo ponovi zadnjič v tej sezoni naša opera v četrtek izv. abonmana krasno opero »Zidinja« z gospo Gjungenac-Gavellovo v naslovni partiji. Njenega očeta poje izvrstni g. Šimenc, ki je dosegel pred dnevi s svojo kreacijo, ker je sijajno pevsko razpoložen, na našem odru lep uspeh. Eleazar je brez dvoma ena izmed najboljših partij, ki je vredna največjega interesa. Kardinala poje prvič g. Rumpel, ki bo gotovo, kot vedno, podal zopet nekaj svojega, popolnega. Ostala zasedba kot prvič. Dirigent dr. Švara. Vstopnice so v predprodaji, lahko se tudi telefonično rezervirajo šte. 2231.

■ Prihodnja in zadnja premijera v ljubljanski drami bo tragedija Leonharda Franka »Vzrok«. Pisatelj spada med najznamenitejšje predstavnike današnje ne samo nemške, marveč tudi evropske literature. Z dramatičnimi obeh svojih romanov »Vzrok« in »Karl in Ana« si je pridobil svetovno sloves. Sodelujejo: ga. Marija Vera, Medvedova, kot gost gđ. Nada Obereignerjeva, in gg. Cesar, Debevec, Jerman, Kralj, Lipah, Potokar, Sanein, Skrbineš in Zeleznik. Režijo ima g. Ciril Debevec. Prva predstava bo v torek 9. t. m. ob 8. uri zvečer.

■ Postajališče pri mitnici v Zg. Šiški. Prebivalci ulice v okolici mitnice v Zg. Šiški prosimo ravnateljstvo maloželezniške družbe, da bi se tramvaj, ki prihaja v smeri iz mesta proti št. Vidu ustavljal pri mitnici in ne šele pri koncu proge, ker moramo potem hoditi nazaj v one ulice, kjer stanujemo. Ako se tramvaj ustavlja pri povratku v mesto na mitnici, bi se ustavljal prav tako lahko pri prihodu iz mesta proti št. Vidu. Prosimo, da se naši prošnji ugodí.

Površnike, obleke in vsa druga oblačila za gospode in deco nudi v največji izbiri tvrdka J. MAČEK, Ljubljana, Aleksandrova c. 12. 998

■ Nesreča. V Čopovi ulici je padel s strehe ključavničarski vajenec France Grošelj. Ponesrečenca so prepeljali z rešilnim vozom v bolnišnico.

■ Izguba denarnega čeka. Na Bledu je bil izgubljen na cesti denarni ček, ki ga je izdala banka Lloyd in se glasi na ime Brandford, in znesek 9 funtov šterlingov. Ček je bil tudi že podpisan v svrhu realizacije.

Jz drugih banovin

508 novih šol v Drinski banovini

Ker je v Drinski banovini mnogo nepismenih in ni mogoče z rednimi sredstvi zgraditi potrebne šole, je Drinska banovina sklenila najeti 30.000.000 Din posojila za nove šole. Banska uprava se že pogaja z bančnimi zavodi za to posojilo. S tem posojilom bodo 262 šol razširili, 394 novih pa zgradili. 124 šol v banovini ne ustreza predpisom in jih bodo porušili in zgradili nove. Tako bo imela banovina 508 novih šol in bo s tem prišla po številu šol na četrto mesto med banovinami. Na 27 kvadratnih km in na 1234 prebivalcev bo prišla ena šola, dočim je zdaj prišla ena šola na 1900 prebivalcev.

Hiša se je porušila

Nova zgradba porušila staro. — Hudo ranjen stanovalec

V Beogradu se je v ponedeljek pripetila huda nesreča v ulici kralja Aleksandra. V hiši s št. 34. je imel trgovec Lazarevič svojo trgovino. Hiša se je nahajala v središču za vogalom Frankopaneve ulice. Na sosedni parceli so kopali temelje za novo trinadstropno hišo, gradbenik pa ni zavaroval zidove enonadstropne sosedne hiše, ki se je zaradi tega zrušila. Ker je ponoči padel dež, je razmočil teren, kar je tudi pripomoglo do nesreče.

Okoli polnoči so sosedje slišali strahovit tresk in nato obupno klicanje na pomoč. Izpod ruševin so potegnili trgovca Izaka Jakarja iz Skoplja, ki je bival v Beogradu. Imel je v najemu prvo nadstropje v tej hiši. Trgovčeva postelja je bila baš ob zidu, ki se je zrušil. Strmoglavil je 8 m globoko in kamenje ter opeka je 60-letnega trgovca popolnoma zasula. Stari Jakar ima hude poškodbe po vsem telesu. Odpeljali so ga v bolnico.

Huda avtomobilska nesreča pri Varaždinu

Pijan šofer je zavozil v jarek. — Ena potnica mrtva, 3 hudo ranjeni

Na državni cesti med Varaždinom in Koprivnico pri Trnovcu se je pripetila v ponedeljek strašna nesreča, pri kateri je bila ob življenje neka potnica. Zjutraj zgodaj je z veliko brzino vozil iz Varaždina proti Koprivnici veliki avtomobil Marije Siválčeve iz Koprivnice. V avtomobilu je bilo 7 potnikov, šofiral pa je 27 let stari Branko Ostrec iz Koprivnice. Potniki so se vračali iz Klenovnika pri Lepoglavi, kamor so odšli po svojo sorodnico Zofijo Jurinec. Šofer je bil pijan in je vozil z največjo hitrostjo. Neznadoma je alkohol šoferja tako omamil, da je izpuštil iz rok volan. V tem hipu se je pripetila nesreča. Avto je z vso brzino krenil v jarek, kjer se je prevrnil in se povsem razbil. Prizor je bil strašen. Starka Jurinec je obležala pri prici mrtva. Tri potnike s poškodbami so pa odpeljali v bolnico v Varaždin. 2 potnika z lažjimi poškodbami sta ostala v Koprivnici v domači oskrbi.

Šofer, ki je zakrivil hudo nesrečo, je bil že preje kaznovan zaradi neprevidne in prehitre vožnje. Njemu se pri nesreči ni zgodilo nič hudega. Ko je videl svoje krvave žrte okoli sebe

po nesreči, se je zbal in pobegnil. Na tem kraju je bila to v zadnjem času že tretja večja avtomobilska nesreča.

Umor in samomor

Strašen zločin v Tivotu — Zločinec se je sodil sam

V Kotoru je skočil pred dnevi s strehe davčne uprave neki Milutin Ilić, slaščičar iz Tivta. Pri padcu se je hudo poškodoval na glavi. Med padcem se je zapel v telegrafske žice in odtod padel na streho sosedne hiše, kjer si je razbil glavo. S strehe se je skotalil na cesto, kjer je obležal. Policija je preiskala samomorilčeve žepne in ugotovila, da gre za gorej imenovanega Ilića. Ko so preiskali podstrežje hiše, s katere je samomorilec skočil, so našli vrv, s katero se je nameraval najprvo obesiti. Najbrže ga je kaj zmotilo in je zato splezal skozi okence na streho in se vrgel na ulico. Na vrvi je pa bil pritrjen listek, na katerem je bilo zapisano: »S sekiro sem umoril mladeniča Jakova Sagadina v baraki v Tivtu. Milutin Ilić.«

Preiskovalni sodnik se je odpejal takoj v Tivat s ključem, katerega so našli v samomorilčevem žepu. Z orožniki in zdravnikom ter s pričami je odšel v barako, kjer se je vsem nudil strašen prizor. Na postelji je ležal z razbito lobanjo 16-letni Jakob Sagadin, doma iz Čilipa. V kotu so našli sekiro, s katero je morilec pokončil svojo žrtev. Po mnenju zdravnika je bil umorjen med spanjem. Pri preiskavi v baraki so našli nekaj denarja in listek, na katerem je morilec napisal, da je Sagadina umoril, ker ga je dvakrat okral, na drugem listku je napisal, da se kesa dejanja, vendar se bo sam ubil, ker ga že tako čaka smrt. Tudi na tretjem listku, ki so ga našli, je napovedal svoj samomor. Morilec in samomorilec je oženjen in ima enega otroka.

b Otvoritev rečnega prometa med Beogradom in Dunajem. V nedeljo so otvorili promet z brzimi parniki med Dunajem, Bratislavo, Budimpešto, Beogradom in Turnseverinom. V Novem Sadu so v pristanišču svečano sprejeli prvi parnik na tej progi Karadjordje. Parnik je prispel popoldne v pristanišče s številnimi Beograščani in zastopniki oblasti. V pristanišču so parnik sprejeli meščani in predstavniki vojaških in civilnih oblasti.

b Zračni promet s Primorjem. Redni zračni promet s Sušakom in večjimi mesti v državi bo odprt 16. t. m. Na letališču na Grobnickem polju bodo kmalu končali dela. Na Sušak bo vozilo veliko trimotorno letalo z 9 sedeži dvakrat na teden. To je zračna proga Zagre-Sušak-Split-Sarajevo-Beograd. Iz Sušaka v Zagreb bo doletelo letalo vsak četrtek in petek iz Zagreba v Sušak pa vsako sredo in soboto.

b Splitski mestni proračun. Proračun splitske občine za leto 1931. znaša 36.600.000 Din. Izdatkov bo za 28.000.000 Din, izrednih izdatkov 4.600.000 Din, investicije pa za okoli 2.500.000 dinarjev.

■ Tatvina v vlaku. Neznani vlomilci so med postajami Zidani most — Zagreb vlomili več vožnjo v tovorni vlak št. 651 in odnesli več bal manufakturnega blaga, v vrednosti 4408 Din.

Dr. Igor Tavčar

specijalist za notranje bolezni — Ljubljana
Breg 8
ne ordinira od 4. do inkl. 16. t. m.

■ Iz kriminalnega predala. Božidar Lazić, sin veletrgovca iz Prokuplja v Moravski banovini, je prijavil policiji, da mu je bila ukradena iz hlačnega žepa osemogata zlata damska ura z dvojnimi pokrovom, vredna 4500 Din. — Petru Čopu, policijskemu stražniku v pokolu je bil ukraden iz stanovanja v Val. Vodnikovih ulici št. 6 svetilni lonec z nageljnom, v vrednosti 25 Din. — V Holzapflovih ulici se je ponesrečil s kolesom mizarški vajenec Franc Fink. Prvo pomoč so mu nudili v bolnici, kjer so ga pridržali. — Delavcu Andreju Škamperlu, uslužbenemu pri Pollaku je bilo ukradenih iz suknjiča v oblačilnici tovarne Pollak na Sv. Petra cesti 220 dinarjev.

MARSOVE SKRIVNOSTI!

novi roman

»JUOSLOVANA«

Gelje

* Prvi nastop Sokolskega društva v Storah se je vršil preteklo nedeljo ter je imel popoln uspeh. Prisostvovalo mu je mnogo občinstva. Sokolsko društvo v Celju pa je z godbo prišlo korporativno. Nastopili so člani, članice, moški in ženski naraščaj in deca, ki je brezhibno izvajala proste vaje br. Burje. Starosta Sokolskega društva v Celju br. dr. Hrašovec Milko je imel lep nagovor na Sokole. Sokolsko društvo v Storah je s tem svojim prvim nastopom pokazalo, da je bila njegova ustanovitev nujno potrebna.

* Procesija na dan Rešnjega telesa bo kot običajno po maši, ki se prične ob 8. zjutraj.

* Koncert donskih kozakov, ki se vrši na praznik ob 20.30 bo po predprodaji sodeč zelo dobro obiskan. Zbor nastopa z novimi pesmimi ter s kavkaškimi narodnimi plesi. Vstopnice v knjigarni Gorjanc in Leskovšek.

* Podružnica Jugoslovanske Matice ima svoj občni zbor v soboto 6. t. m. ob 20. uri v rdeči sobi Narodnega doma. Člani naj pridejo polnoštevilno.

* Koncert CPD bo v soboto 20. junija ob 20.30 v veliki dvorani Celjskega doma ter se bo ponovil v nedeljo 21. junija ob 17. uri.

* Nogometne tekme. V četrtek na praznik bo ob 16.30 na igrišču pri Skalni kleti prijateljska nogometna tekma med Atletiki in SK Jadran iz Ljubljane. V nedeljo 7. t. m. bo radi popoldanske gasilske prireditve ob 8.30 dopoldan pri Skalni kleti prvenstvena nogometna tekma med Atletiki in SK Trbovlje.

* Gasilski dan v Celju. Ob priliki proslave 60-letnice gasilskega društva ter blagoslovitve zastave priredi Jugoslovanska gasilska zveza pokrajinski zlet v Celje. Udeleženci imajo 25 odstotkov popusta na železnici, t. j. kupiti morajo celo karto do Celja, za nazaj pa plačajo samo polovico.

* Koncert »Ojke«. V soboto 6. t. m. priredi pevsko društvo »Ojke« izlet v Slovenjgradec ter koncert ob 20.30 v Sokolskem domu.

* Smrtna kosa. 1. junija je v javni bolnici umrla 29-letna tovarniška delavka Koren Marija iz Zabukovce.

* Umrli v maju. V preteklem mesecu je umrlo v Celju 29. oseb in sicer 1 v mestu ter 28 v javni bolnici.

* Borza dela v Celju išče 7 hlapcev za govejo živino, po 3 čevljarje in mizarje, po 2 poljske delavce, kolarja, pleskarja, po 1 konjskega hlapca, pastirja, cementnega delavca, elektromonterja, sedlarja, raznašalca peciva, po 1 pekarskega, podobarskega, mehaniškega, kovarskega, mizarkega, čevljarkega vajenca, 11 kmečkih dekel, 9 služkinj, 4 natakarike, 3 kuharice, 2 hotelske in gostilniške kuharice, po 1 likarico-šiviljo, hotelsko sobarico, varuško, postrežnico, šiviljsko vajenka.

* Zidarji in dnuarji dobe delo. Stavbenik g. Korošec, ki je pred mesecem iskal zidarje za Skoplje, išče sedaj ponovno 100 zidarjev ter približno enako število dnuarjev za stavbna dela v Skoplju in Bitolju. Pojasnila in prijave pri Borzi dela v Celju.

* Izguba. 29. t. m. zvečer je bila na poti od Sv. Jožefa v mestu izgubljena zlata zapestnica, vredna 500 Din. Najditelj naj jo odda na policiji.

Trk dveh kolesarjev

Vače pri Litiji, 1. junija.

V soboto zjutraj ob 6. uri se je pripetila v Boltatovem klancu na Vačah težja nezgoda. Po klancu je vozil z vozom posestnik Vehovec. Takoj za njim je pa po klancu navzdol pripeljal z veliko naglico neki kolesar — izletnik iz Zagreba. Ker kolesar ni poznal opasne strmine tega klanca, se je z vso silo zaletel v Vrhovčev voz. Ni dosti manjkalo do smrtna nesreče. Kolesar je dobil težke poškodbe na glavi, zlasti okrog levega očesa, po čelu, in pa na desni nogi. Dobrosrčni Vačani so mu za silo izprali in izčistili rane, ga za silo obvezali in peljali do zdravnišča v Litijo.

Svoječasno smo imeli na Vačah v trgovini F. Č. malo lekarnar, katero je vzdrževal zagorski zdravstveni zastop. Danes žal tega ni več! Ob nesreči ni pri rokah niti najnujnejših razkuževalnih sredstev in obvez, lekarnja in zdravnik sta pa dve uri oddaljena v Litiji. — Zato bi bilo nujno potrebno, da litjski zdravstveni zastop zopet obnovi na Vačah majhno domačo lekarno, ki bi nudila ponesrečenem pomoč v prvi sili.

Maribor

m Častniški družabni večer. Danes, v sredo priredi Oficirski dom v notranjih prostorih in na dvorišču Narodnega doma svoj družabni večer. Pričetek ob 21. uri. Dostop imajo vsi oni, ki so tudi sicer vabljeni na prireditve Oficirskega doma. Obleda promenadna.

m Večer JC-Lige in Češkega kluba. Jugoslovansko-češkoslovaška liga in Češki klub bosta priredila o priliki zaključitve čeških jezikovnih tečajev v soboto, dne 6. t. m. v Narodnem domu zabavni večer na katerem bo petje, deklamiranje, predavanje o pisatelju Havličku itd. V nedeljo, 7. t. m. pa priredita obe društvi skupni izlet k Sv. Urbanu.

m Prvi nastop Sokola Maribor III. Sokol Maribor III. (Krčevina-Košaki) bo priredil dne 14. t. m. popoldne na dvorišču ljudske šole v Krčevini svoj prvi javni telovadni nastop. Po nastopu bo prosta zabava.

m Na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru prične novo šolsko leto 15. septembra t. l. Šola je dvoletna. Z njo je v zvezi internat za gojence. Zavod ima predvsem namen, da izobrazuje kmečke sinove, ki ostanejo po končani kmetijski šoli doma na kmetijskem gospodarstvu. Tako imajo pri sprejemu prednost. Kolkovane, lastnorodno, na celo polo pisane prošnje (kolek Din 25) za sprejem je poslati ravnateljstvu banovinske vinarske in sadjarske šole v Mariboru najkasneje do 20. julija t. l. Prošnji se morajo priložiti: 1. krstni list; 2. domovnica; 3. odpustnica, odnosno zadnje šolsko spričevalo; 4. spričevalo o нравnosti pri onih prošnicah, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kake druge šole; 5. obvezno izjavo staršev, odnosno varuha, s katero se zavežejo plačevati stroške šolanja; 6. obvezno izjavo staršev ali varuha, ki reflektirajo na banovinsko štipendijo, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domači kmetiji, v nasprotnem slučaju pa povrnejo zavodu prejete zneske podpore iz javnih sredstev. Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let ter z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Sprejemajo se pridni, dovolj nadarjeni, zdravi kmečki sinovi, ki ostanejo po končani šoli doma. Sprejme se tudi nekaj eksternistov (izven zavoda stanujočih učencev). Ob vstopu v zavod se mladeniči preiščejo po zdravniškemu zavodu; ako njih zdravstveno stanje ni povojno, se odklonijo. Oskrbljena znaša mesečno Din 150. Plačuje se vnaprej v dveh enakih polletnih obrokih. Pridnim sinovom ubožnih posestnikov se dovolijo po možnosti popolnoma ali do polovice prosta mesta v internatu. V tem slučaju je treba priložiti prošnji davčno ali občinsko potrdilo o velikosti posestva in višini letnih davkov. Podrobnejša pojasnila daje ravnateljstvo šole. Prošnje za sprejem se rešujejo pisмено.

m Zlet Mariborske sokolske župe. Mariborska sokolska župa, ki je danes najmočnejša v državi, bo imela svoj letošnji zlet dne 29. t. m. v Mariboru. To bo eden izmed največjih letošnjih sokolskih nastopov v Jugoslaviji.

m Dve poroki. Poročila sta se upravnik tukajšnjega zdravstvenega doma g. dr. Josip Vrtovec z gđ. Anico Rudolfovo iz Črnega vrha nad Idrijo ter g. Mirko Šibenik, železniški uradnik v Prevaljah, z gđ. Angelo Razborškovo iz Rač. Obema paroma obilo sreče!

m Poroke. Pretekli teden so se v Mariboru poročili: Ivan Trumer, šofer in Ernestina Kravosova, kuharica; Jakob Kukovec, posestnik in ga. Ottilija Miškova, posestnica; Rudolf Klemenčič, čevljar in Antonija Šešerkova, delavka ter Simon Cenc, delavec in Ana Pliberškova, gospodinja. Bilo srečno!

m Smrtna kosa. V Slovenski Bistrici je umrla v ponedeljek zvečer ga. Leopoldina Stigerjeva, žena tamkajšnjega tovarnarja. Blag ji spomin!

m Poskusni radio-koncert. Opleševalno in tujsko-prometno društvo priredi danes od 17.30 do 18.30 v mestnem parku poskusni radio-koncert. Vstopnine ni, le za sedeže se bo pobirala pristojbina po 1 Din.

m Radi kvalitete in cene — samo »Karo« čevlje! 985

m Najboljši liker sveta »Gromožovka« Maribor, Maistrova. 1334

m Ljudsko gibanje v maju. V mesecu maju je bilo v Mariboru rojenih 121 otrok, 60 dečkov in 55 deklic, umrlo je 74 oseb, 38 moških in 36 žensk; porok pa je bilo 50. Največ rojstev (65) je bilo v stolni župniji, največ smrti (44) v magdalenski, največ porok (26) pa v frančiškanski.

m Radi kvalitete in cene — samo »Karo« čevlje! 985

m Najboljši liker sveta »Gromožovka« Maribor, Maistrova. 1334

m Ljudsko gibanje v maju. V mesecu maju je bilo v Mariboru rojenih 121 otrok, 60 dečkov in 55 deklic, umrlo je 74 oseb, 38 moških in 36 žensk; porok pa je bilo 50. Največ rojstev (65) je bilo v stolni župniji, največ smrti (44) v magdalenski, največ porok (26) pa v frančiškanski.

m Radi kvalitete in cene — samo »Karo« čevlje! 985

m Najboljši liker sveta »Gromožovka« Maribor, Maistrova. 1334

m Ljudsko gibanje v maju. V mesecu maju je bilo v Mariboru rojenih 121 otrok, 60 dečkov in 55 deklic, umrlo je 74 oseb, 38 moških in 36 žensk; porok pa je bilo 50. Največ rojstev (65) je bilo v stolni župniji, največ smrti (44) v magdalenski, največ porok (26) pa v frančiškanski.

m Radi kvalitete in cene — samo »Karo« čevlje! 985

m Najboljši liker sveta »Gromožovka« Maribor, Maistrova. 1334

m Ljudsko gibanje v maju. V mesecu maju je bilo v Mariboru rojenih 121 otrok, 60 dečkov in 55 deklic, umrlo je 74 oseb, 38 moških in 36 žensk; porok pa je bilo 50. Največ rojstev (65) je bilo v stolni župniji, največ smrti (44) v magdalenski, največ porok (26) pa v frančiškanski.

m Radi kvalitete in cene — samo »Karo« čevlje! 985

m Najboljši liker sveta »Gromožovka« Maribor, Maistrova. 1334

m Ljudsko gibanje v maju. V mesecu maju je bilo v Mariboru rojenih 121 otrok, 60 dečkov in 55 deklic, umrlo je 74 oseb, 38 moških in 36 žensk; porok pa je bilo 50. Največ rojstev (65) je bilo v stolni župniji, največ smrti (44) v magdalenski, največ porok (26) pa v frančiškanski.

m Radi kvalitete in cene — samo »Karo« čevlje! 985

m Najboljši liker sveta »Gromožovka« Maribor, Maistrova. 1334

m Ljudsko gibanje v maju. V mesecu maju je bilo v Mariboru rojenih 121 otrok, 60 dečkov in 55 deklic, umrlo je 74 oseb, 38 moških in 36 žensk; porok pa je bilo 50. Največ rojstev (65) je bilo v stolni župniji, največ smrti (44) v magdalenski, največ porok (26) pa v frančiškanski.

m Radi kvalitete in cene — samo »Karo« čevlje! 985

m Otroška olimpijada. ISSK Maribor bo priredil v nedeljo, dne 7. t. m. veliko otroško olimpijado, pri kateri bodo nastopili mladi sportniki v vseh panogah. O sporedu bomo še poročali.

m Občni zbor Tujsko-prometne zveze. Tujsko-prometna zveza za mariborsko okrožje je imela v ponedeljek popoldne pri »Meranu« svoj letošnji občni zbor, katerega je otvoril in vodil predsednik g. dr. Ratej. Tajniško poročilo je podal g. dr. Senjor, blagajniško pa g. dr. Snuderl. Zveza je imela lani 205.200 Din dohodkov in 119.900 Din izdatkov. Njeno sedanje premoženje znaša krog 300.000 Din. Doslej vodi dve biljetarni, v Mariboru in Rogaški Slatini, ustanovila bo pa še tretjo v Celju. Naposled so bili storjeni razni važni sklepi za nadaljnjo delo. Odbor ostane dosedanji.

m Krstna predstava dramatizacije. Mariborski ljudski oder bo vzprijel jutri, na praznik ob 20. uri v Zadrugi gospodarski banki po dr. Ivanu Dorniku dramatizirano delo »Gruda umira«.

m Narodno gledališče. Danes, v sredo zvečer se bo prvič ponovila Skrbinska drama »Labirint« za abonente reda B in lastnike kuponov. Za zaključek glasbene sezone se pripravlja Kienzlova opera »Evangeljnik« s temi gosti: go. Vido Zamejic-Kovičev in gg. Neraličem in Jarcem. Za proslavo 25-letnice igranja g. Eda Groma se pa študira zgodovinska žaloigra »Mayerling«.

m Mednarodne rokoborbe. ISSK Maribor priredi tudi letos velike mednarodne rokoborne tekme na verandi pivovarne »Union«. Prvi nastop bo v soboto, dne 6. t. m. ob 20.30. Nastopili bodo znani atleti: Belič (Bolgarija), Bogonar (Madjarska), Kawan (Avstrija), De Petri (Italija) in drugi.

m Turneja Glasbene Matice. Naša Glasbena Matica pripravlja za jesen turnejo po Nemčiji, Franciji in Angliji.

m Pijte original »CHABESO«. 1114

m Nastop SK Čakovca. SK Čakovec bo gostoval jutri, v četrtek v Mariboru. Odigral bo na igrišču SK Železničarja ob 18. uri prijateljsko tekmo s SK Železničarjem.

m Kinematografi. Grajski kino: do vključno četrtka krasna drama »Praznik življenja« s Camilo Hornovo. Prihodnji film bo »Kralj jazza«. Kino Union: od danes dalje nemški zvočni film »Pat in Patachon kot strelec«.

m Karambol. Na oglu Vrbanove in Koserjeve ulice sta — čila v ponedeljek s kolesi skupaj sodarski mojster Josip Ramsak in železničarjeva žena Terezija Sojovčeva. Ostala sta neposkodovana, le Ramsakovo kolo se je potrla.

m Hriberski ni sodeloval z Mohorkom. Preiskava o strašnem zločinu v Jalovcu je ugotovila, da je Mohorko po krivem obdolžil sodelovanja v Avstriji aretirane Hriberskega. Državno pravdnitvo je nadaljno zasledovanje že ustavilo.

m Nasilen mož. Delavec I. N. v Rošpohu je v ponedeljek tako pretepel svojo 35-letno ženo, da so jo morali z rešilnim avtom prepeljati v bolnišnico.

m Tatvina obleke. Slikarskemu pomočniku Cvetku Miklavčiču, stanujočemu v Mestnem mladinskem domu je neznanec ukradel jopič in hlače, vredne krog 500 Din.

m Aretacije. V ponedeljek so bili v Mariboru aretirani: Avgust K. radi ogražanja osebne varnosti, Franc K. radi beračenja in Ivan K. radi pretepa.

m Ptuj. Krajevni odbor Rdečega križa priredi v petek 5. junija t. l. v proslavo dneva Rdečega križa svetilni dan. V pripravi, da občinstvo v polni meri pojmuje vzvišene cilje tega človekoljubnega in dobroteljnega društva, upamo, da se bo častno odzvalo nabiralni akciji. Odbor.

m Brežice. Kolesarska dirka. Kolesarske dirke so pri nas silno redke, vendar se nam obeta prihodnje nedeljo 7. t. m. taka zanimiva prireditev. Start dirke, katero priredi SK Troja, bo v Zakutu pri gostilni Wernega. Tekmovanje pa bo na progi Zakot—Župelevec—Vrhnje—Kapele—Dobova—Mostec—Brežice—Zakot. Prijave se sprejemajo v trgovini Pinterič v Brežicah (za osebo 10 Din) do nedelje do 10. ure. Ako se bo priglasilo tudi primerno število dam, se bo osnoval poseben oddelek. Po tekmi bodo sprejeli zmagovalci lična darila; nakar se bo vršila na vrtu gostilne Wernega vrtna veselica. Zanimanje za dirko je precejšnje in je pričakovati polnoštevne udeležbe.

m Novo mesto. Materinski dan na dekliški osnovni šoli. V nedeljo popoldne nas je presenetila tukajšnja dekliška osnovna šola z nastopom, ki je v čast učiteljstvu, a je bil v veselje mamic, katerim so ga priredile hvaležne hčerke—učenke. To je že tretji materinski dan pod streho te nove šole. To je bil res dan naših mamic. Nedelja — Gospodov dan, to je najprimernejši dan za take proslave. Tega dne utednejo pustiti delo in pohititi med mladino, ki jih vabi med se. Kako nestrpno so zle oči v vrata, kako težko so pričakovala mlada srca mamic, da jim pokažejo čimprej, kako jih ljubijo. A prišli so tudi mrki očeti in dvorana se je napolnila. Tedaj je začelo. Uvodnemu pozdravu so sledile izbrane deklaracije, med njimi tri prav primerne srbo-hrvaške, nato petje in nastopi razredov. Toda zadnja točka — prizor, ki nam ga je nudil I. razred, ostane nepozabljiva. To je bila vzorna dika šole življenja, to je bil najlepši del lepega vzoreda. Mamic so videle v ljubkih prizorih šole—veselja, šole—ljubezni, šole—vdanosti, v kateri mladina pripoveduje, kar ima v srcu. Dekliški šoli, ki je to nalogo tako izborno rešila, kakor njenemu učiteljstvu, čast, ljubkim deklicam pa pristrčno zahvalo za res lepo popoldne — A. M.

Roparski napad v Studenskem gozdu

Ropar ranil zavarovalnega uradnika šabca, podrl ga na tla ter mu iztrgal denarnico s 1770 Din

Maribor, 2. junija. V noči od včeraj na danes se je mudil 30-letni Gustav Šabec iz Limbuša, zaposlen kot uradnik pri zavarovalni družbi »Triglav« v Zagrebu, v kavarni Vollgruber v Frankopanovici ulici. Lokal je zapustil ob napovedi policijske ure krog 3. ure zjutraj in se napotil po poti skozi Studence in Studenski gozd peš proti domu v Limbuš. V začetku gozda, kjer se pol vije v bližini železniške proge, se mu je nenadoma približal neznan moški in ga poprosil za ogenj. Šabec je kadil cigareto in hotel ž njo prižgati neznančevu.

V tistem trenutku pa je neznanec naperil Šabcu na prsa samokres in dejal: »Denar ven!« Napadeni se je v prvem hipu prestrašil, na to pa se je naglo opogumil, zagrabil napadalca za roko, v kateri je imel samokres in mu ga hotel iztrgati. Pri tem se je pa samokres sprožil in krogla se je zarila Šabcu v dlan leve roke ter občutala pri kosti mezinca. To priliko je izkoristil neznanec in se z vso močjo vrgel nanj, podrl ga na tla ter mu pokleknil na trebuh in prsa. Šabec, ki je bil ranjen in šibkejši, si ni

več mogel pomagati in je mirno dopustil, da mu je ropar iztrgal iz notranjega žepa sukničja denarnico, v kateri je imel bankovce za 1 tisoč Din, sedem bankovcev po 100 Din, in šest ali sedem po 10 Din ter legimacijo, izstavljeno po trgovski Zbornici v Zagrebu. Po opravljenem ropu je neznanec pobegnil in izgubil v temini gozda v smeri proti Limbušu.

Ranjeni in oropani Gustav Šabec je še sam prispel do prve hiše v Studencih, odkoder je obvestil orožnike in policijo o napadu ter rešilno postajo, ki ga je kmalu na to prepeljala z avtom v bolnišnico, kjer so mu danes dopolne odstranili iz roke projektil. Obenem so tudi že prispeli varnostni organi, ki so ga zaslišali in odredili zasledovanje roparja. Po šabčevem opisu je bil neznanec 25 do 30 let star, velik, močan, oblečen v ponošeno obleko temne barve, na glavi pa je imel sportno čepico. Ker se je napad izvršil krog 3.45, ko je bilo v gozdu še temno, natančnejšega opisa ni mogel podati. O napadu so bile takoj obveščene tudi orožniške postaje v Limbušu, Rušah itd., vendar doslej ropar še ni izsleden.

Zagoneten požigalec v Št. Rupertu

Vpepelil je pet poslopij — Njegov osmi zločin

Št. Rupert, 1. junija. Ni še dolgo, odkar smo poročali o vrsti požarov, podtaknjenih po neznanem požigalcu v naši dolini. O polnoči med nedeljo in ponedeljkom je pa našo dolino zopet razburil podtaknjen požar. Požigalec požiga pri nas že 8 let. Rog nočnega čuvaja v Št. Rupertu je zbudil ljudi in naznanil, da gori v Škriljevem pri Št. Rupertu.

Požigalec je lansko leto dvakrat zanetil ogenj pri posestniku Staretu v Škriljevem, toda ogenj so domači opazili in ga zadušili.

Včeraj pa se je požigalcu posrečilo, da je dosegel, kar je nameraval. Gospodinja je še okrog polnoči ogledovala po poslopjih in okolici, a bilo je vse v redu. Čez pol ure pa so plameni že objemali hleve, v katerih je zgorelo trinajst prašičev. Zadnji hip so rešili živino iz hleva. Ogenj pa se je z veliko naglico širil na sosednja poslopja in kmalu so bila tudi Uršičeva poslopja v plamenih. Poslopja so stala zelo tesno skupaj, poleg tega pa so bila večinoma pokrita z slamo. Podoba je bila, da bo uničena vsa

vas. Iz vseh sosednjih vasi so pritekli ljudje na pomoč. Le prisotnostjo in takojšnjo pomočjo sosedov se je posrečilo omejiti ogenj. Gasilci iz Št. Ruperta so bili z motorno brizgalno takoj na mestu požara. Motorna brizgalna je delala brezhibno.

Zgorela so posestniku Staretu gospodarska poslopja, ostala mu je samo hiša; sosedu Uršiču pa je ogenj uničil vse. Skupno je zgorelo pet objektov.

Poleg tega pa je daleč naokrog uničeno vse sadno drevje, ker se je radi velike vročine posušilo.

Na pomoč so prišli tudi gasilci iz Mokronoga z motorno brizgalno, ter so z domačimi gasilci pogasili ogenj okrog 5. ure zjutraj.

Škoda je zelo velika. Pogorela sta bila zavarovana za malenkostno vsoto. Kdo je zlobni požigalec, ne ve nihče. Ljudje ugibljejo in sumijo zdaj tega zdaj onega. Tudi orožniki so aretirali nekega K. če je ta požigalec, pa se bo še izkazalo. Potrebno bi bilo, da uvedejo po vseh vaseh v naši dolini nočne straže.

Smrt uglednega ljubljanskega trgovca

Ljubljana, 2. junija.

Davi je umrl v Ljubljani splošno poznani in priljubljeni trgovec g. Leopold Pevalek, lastnik znane in mnogo obiskovane trgovine s papirjem in razglednicami v Židovski ulici.

Pokojujnik se je v mladih letih izučil tiskarstva, polagoma pa se je s svojo marljivostjo in neopornostjo osamosvojil ter si omislil lastno tiskarnico in trgovino s papirnatimi potrebščinami. Bil je priljubljen tako med trgovskimi tovariši, kakor tudi kot navdušen športnik in šahist. Izmed njegovih otrok je Mirko urednik športnega dela našega lista.

Najstarejši sin Jože je vodil z očetom trgovino v Ljubovski ulici, hčerka je znana talentirana ljubiteljica črkeške umetnosti.

Leopold Pevalek je izdihnil po kratkem trpljenju povsem nepričakovano. Njegova smrt je globoko presunila vse, ki so ga poznali, posebno pa njegovo družino. Saj se zdi vsem neverjetno, da ga ni več med živimi.

Pokojujemu svetel spomin, njegovi rodbini pa naše iskreno sožalje. Ogreb se bo vršil v četrtek popoldne ob dveh izpred mrtašnice splošne bolnice k Sv. Križu.

Poskus samomora

Ljutomer, 31. maja.

Ljudje, ki so v nedeljo šli mimo posestnice Novakovice na Bajžiharju k maši, so našli pri železniškem prehodu teško ranjenega ljutomerskega prekaljevalca Bodoška. V soboto je odšel po poslih ter se na povratku obstrlel. Ni se pa zadel v srce, ampak 5 cm višje v pljuča. Z vozom so ga pripeljali domov, kjer ga je zdravnik obvezal. Najbrž bo okreval. V smrt so ga gnale slabe gospodarske razmere. Z znatnimi prihranki iz časov boljše konjunkturi si je lani kupil hišo, ki jo je preuredil, in sezidal je tudi delavnico. Toda kupčija je bila od dne do dne slabša, zaradi česar je zabredel v težkoče. Ze večkrat poprej je bil kazal sosedom revolver, ki ga bo rešil vseh skrbi.

Ljutomer

Avto je zgorel. Na cesti Ljutomer — Središče je v Stari gori, ki je precej strma, zgorel avto trgovskega poštika Josipa Riegra iz Maribora, zastopnika firme Schwarz v Osijeku. Voz je še v pravem času skočil iz vozila ter se le malo osmodil. Avto je popolnoma zgorel.

Kasake dirke Kola jahačev in vozačev, ki so se vršile dne 31. maja na evenskem dirkališču, so uspele prav dobro. Udeležba občinstva je bila sicer manjša kot druga leta, vendar pa še precej znatna. V enovprežnem heatu za 4 do 12-letne konje je zmagal v lepem stilu 4-letni žrebec Finha Franca Herica in Borec. Pri enovprežni dirki za 3 do 4-letne konje je bila prva Noga, 3-letna žrebica Alojza Sloviča iz Banovca. V dvovprežni dirki je prevozil vse konkurente par Finha — Borec (4-letna žrebica Alojza Razlaga iz Sitarovca).

Vlom v Zagorju

Zagorje, 2. junija.

Na nedeljo zjutraj okoli 3. ure je bilo vlomljeno v hišo gostilničarja Ravnikarja. Storilec so prišli v zaklenjeno kuhinjo na ta način, da so vtaknili sekiro med vrata in podboje, kjer je pritrjena ključavnica, nakar so se vrata odprla skoro brez ropota. Ker ni storilec našel v kuhinji ničesar, kar bi izplačalo odnesli, se je lotil še omare, kjer ima gospodinja Amalija običajno čez dan za prodane pijače in jedila prejeti denar. K sreči pa je že zvečer pred vlomom gospodinja izkupiček in slučajno še neki večji znesek vzela iz predala, sicer bi bil plen obilen. Tat se je brez uspeha v kuhinji lotil še kletnih dveri vendar pa je povzročil tak ropot, da ga je slišala gospodinja in ga prepodila s tem, da je pričela na vso moč vpiti, nakar je storilec zginil v noč. Zandarmerija je še v nedeljo aretirala dva osumljenca in jih oddala v Litijske zapore.

Poljčane

Smrtna kosa. Umrla je te dni posestnica gđ. M. Kos, vulgo Kolandrova, v najlepši dobi starosti — 42 let. Zbolela je nanaglo na pljučnico ter je po dobrih 8 dneh v celjski bolnici umrla. Pokopana bo na tukajšnjem pokopališču. Naj v miru počiva!

Radio

Ljubljana, sredo, 3. junija. Opoldanski program od pade. 18.00 Salonski kvintet. 19.00 P. dr. R. Tominec: Portreti iz svetovne literature. 19.30 Preobraženski: Ruščina. 22.00 Mozartov večer. 21.00 Salonski kvintet. 22.00 Čas, dnevne vesti, napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, četrtek, 4. junija. 10.30 Prenos procesije sv. Rešnjega Telesa (stolnica). 11.00 Salonski kvintet. 12.00 Čas, dnevne vesti, plošče. 12.15 Plošče (Jugoslovanska glasba — Slagerji). 15.30 Kvartet mandolin in kitar. 16.00 Pravljice za odrasle, pripoveduje gđ. A. Kovačič, pri klavirju g. M. Lipovšek. 16.30 Drago Elaga: Gimnastične vaje. 17.00 Salonski kvintet. 20.30 Pevski dueti za sopran in tenor: ga. Zlata Gjunjenac in g. Jože Gostič, solista ljub. opere. 21.15 Slagerjeve poje g. Mirko Premelj. 22.00 Salonski kvintet. 22.30 Čas, dnevne vesti. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, sredo, 3. junija. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 20.15 Poročila. 20.30 Pesmi in arije. 21.50 Novice. 22.00 Zvočni film.

Zagreb, četrtek, 4. junija. 9.00 Procesija sv. Rešnjega Telesa. 11.30 Dopoldanski koncert. 12.30 Kuhinja. 15.30 Prosto za prenos. 20.00 Svinjereja. 20.15 Poročila. 20.30 Ljubljana. 22.30 Novice in vreme. 22.40 Ljubka večerna glasba.

Beograd, sredo, 3. junija. 10.00 Ljudska šola. 11.30 Plošče. 12.45 Radio orkester. 13.30 Novice. 16.00 Plošče. 17.00 Vokalni koncert. 17.30 Popoldanski koncert Radio orkestra. 20.00 Maksim Crnojević, drama. L. Konić, IV. in V. del. 20.45 Violinski koncert. 21.15 Melodrama.

Beograd, četrtek, 4. junija. 11.30 Plošče. 12.45 Radio orkester. 13.30 Novice. 16.00 Koncert vojaške godbe. 20.00 Zdravstvo. 20.30 Ljubljana. 22.30 Novice. 22.50 Radio orkester.

Praga, sredo, 3. junija. 11.30 Plošče. 12.30 Bratislava. 14.10 Plošče. 14.30 Moravska Ostrava. 17.20 Plošče. 19.05 Orkestralni koncert. 20.05 Ljudski koncert. 21.25 Koncerti.

Potovanje po zvezdi večernici

94.

Zjutraj so hoteli dalje, da bi si ogledali pokrajino. Odpravili so se tedaj na pot, a že po nekaj korakih so prestrašeni obstali. Pred seboj so zagledali tri strašne trorože. Samica z mladičem je stala na bregu in pila vodo, samec pa je čepel v jezeru, da mu je molela ven le rogata glava z čudnim, kljuno podobnim gobcem. Živali so bile vse posute z roženimi bodicami.

Borzna poročila

dne 2. junija 1931.

Devizna tržišča

Ljubljana, 2. junija. Amsterdam 22:705, Berlin 13:415—13:445, Budimpešta 9:887, Curih 1095:30—1098:30, Dunaj 7:9368 do 7:9668, London 275:14, Newyork 56:325—56:525, Pariz 221:78, Praga 167:20—168, Trst 295:99 do 296:14.

Zagreb, 2. junija. Amsterdam 22:72—22:78, Dunaj 795:68—798:68, Berlin 13:415—13:445, Bruselj 786:05—790:05, Budimpešta 988:77 bl., London 274:74—275:54, Milan 295—297, Newyork kabel 56:325—56:525, Pariz 221:78—222:78, Praga 167:20—168, Curih 1095:30—1098:30.

Beograd, 2. junija. Amsterdam —, Berlin 13:415—13:445, Bruselj 793:68—796:68, Budimpešta 987:27—990:27, Dunaj 786:55—789:55, London 274:74—275:54, Milan 294:99—296:96, Newyork 56:325—56:525, Pariz 220:78—222:78, Praga 167:20—168, Curih 1095:30—1098:30.

Dunaj, 2. junija. Amsterdam 286:48, Atene 9:2313, Beograd 12:5963, Berlin 168:94, Bruselj 99:11, Budimpešta 124:06, Bukarešta 4:2387, Kopenhagen 190:45, London 34:6137, Madrid 65, Milan 37:245, Newyork 711:20, Pariz 27:98, Praga 21:075, Sofija 5:1510, Stockholm 190:80, Varšava 79:69, Curih 138:12.

Curih, 2. junija. Beograd 9:12, Pariz 20:20, London 25:075, Newyork 515:30, Bruselj 71:722, Milan 26:99, Madrid 46:30, Amsterdam 207:45, Berlin 122:3475, Dunaj 72:43, Curih —, Sofija 3:74, Praga 15:2675, Varšava 57:85, Budimpešta 90:05.

Vrednostni papirji

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb.

Zagreb, 2. junija. Državni papirji: 7% inv. pos. 86—87, vojna škoda ar 415—416, 412:25, kasa 414—415, julij 413 d., december 414 do 415:50, begluške 64—65, 7% Blerovo 84—84:625, 8% Blerovo 89—89:50, 8% pos. hip. b. 83 b., Rdeči križ 44 bl., tob. sreče 25 bl. Banke: Hrvatska banka 50—60, Prašedion 950—960, Jugosl. Unione banka 170—172, Kredit. 119—124, Jug. 71—71:75, Ljublj. kred. 120 d., Medjunarodna 67 d., Narodna 7700 bl. — Industrije: Sečera Osijek 240—250, Trboveljska 252—260, Slayonia 200 d., Vevče 120 d., Guttman 128 do 130, Slaveks 25—30, Danica 70—75, Drava 235, Nar. ml. 18 bl., Isis 46—50, Dubrovačka 280—330, Oceanija 198—220, Jadr. plov. 498 do 540.

Beograd, 2. junija. 7% inv. pos. 87—87:25, 7% Blaire 80—81, 7% pos. hip. b. 84, 4% agr. obvl. 50—51, 6% begl. obvl. 64:50—65, tobačne 20—25, Rdeči križ 39, vojna škoda 410—412.

Dunaj, 2. junija. Bankverein 15:15, Dunav-Sava-Adria 13:21, Prioritete 91:30, Trbovlje 30:6 Leykam 2:40.

Notacije naših državnih papirjev v inozemstvu

Newyork, 2. junija. 8% Blaire 84—86, 7% Blaire 78—80.

Žitna tržišča

Na ljubljanskem tržišču tendenca neizpremenjena čvrsta, brez prometa.

Novi Sad, 2. junija. Pšenica: 78/80 kg bačka 185—187:50, bačka, okolica Novi Sad 182:50 do 185, bačka Sombor 170—172:50, bačka, potiska Šlep, gornjebačka in banalska Begej 190 do 192:50, gornjebanatska 187:50—190, srem, slav. 78/79 kg 170—172:50, sremka okolica Indija 78 kg 175—177:50, slavonska Šlep 77/78 kg 167:50 do 170, Koruza: bačka, ladja Dunav, Tisa in Sava 102—104, sremka Indija 103—105, sremka Sid 105—107, Moka: bačka 0 in 00 265—285, 2. 255—265, Otrobi: bački 107:50 do 112:50, Tendence: slaba, Promet: pšenica 1 vagon, moka 3 vagona, koruza 44 vagonov.

Sombor, 2. junija. Pšenica: bačka, potiska 80 kg 190—195, bačka okolica Sombor 78/79 kg 167:50—172:50, gornjebačka 185—190, sremka 78 kg 167:50—172:50, slav. 78 kg 165:170, Koruza: bačka, železniški promet 100—102, junij 102—104, Fižol: bački, pisani 130—140, Moka: bačka 0 in 00 265—285, 2. 250—265, 5. 230 do 245, 6. 205—225, 7. 170—185, 8. 120—125, — Otrobi: bački 110—115, Tendence: slaba.

Budimpešta, 2. junija. Tendence: prijazna za pšenico, za koruza slaba, Promet: miren. Pšenica: junij 14:50—14:60 (14:60—14:61), Koruza: julij 13:51—13:59 (13:55—13:56), avgust 13:83 (13:78—13:81), maj 1932 12:56—12:62 (12:65 do 66—).

Ljubljansko lesno tržišče

Tendence: slaba, promet 3 vagona tesanega lesa.

Gospodarske vesti

× XI. ljubljanski mednarodni vzorčni velesejem, ki je bil odprt 30. maja, beleži že do sedaj prav lepe uspehe tako glede obiska kakor tudi v kupčijskih ozirih. Prve zaključke so napravile težka industrija, mlinci, pohištvo, čevlarska stroka, kolesa. Praktične novosti in najnovejši manjši izumi imajo tudi letos številne odjemalce. Ves obširni prostor na prostem je naravnost posejan z najrazličnejšimi modernimi gospodarskimi stroji, za katere vlada prav posebno zanimanje. Velesejem traja do vključno 8. junija.

× Oddaja del pri adaptaciji vojašnice »Vojvode Mišića« v Mariboru se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 12. junija t. l. pri inženjerskem oddelku K. M. Dravskega divizion območja v Ljubljani. — (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

× Prodaja lesa. Kraljeva Direkcija šum v Vinkovcih sprejema do 13. junija t. l. ponudbe glede prodaje lesa. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

× Španska peseta. Na mednarodnih denarnih tržiščih se že več časa opaža močan padec španske denarne enote, kar je posebno nepogodno vpliva na naš lesni izvoz. V Londonu je od petka na soboto zabeležen padec od 53:87 na 60 peset za 1 šterlino. Vse kaže, da je republikanska vlada pogrešila, da se je odpovedala stabilizacijskemu posojilu. Predvsem pa se pripisuje padec vladni izjavi, da bo povečala obtok bankovcev.

× Nemško delavstvo za 40-urno tedensko delo in proti vladni agrarni politiki. Strokovne organizacije v Berlinu so naslovile na ministrskega predsednika dr. Brüninga predlog, da se tedenski delovni čas skrajša na 40 ur, da se vsaj deloma odpravi težka kriza zaposlenosti.

Obenem pa je delavstvo naprosilo vlado, da preneha z izvajanjem sedanje agrarne politike, ki prinaša delavstvu obilo škode in podražuje živila.

Sport

Lahkoatletske tekme v Firenci

Lep uspeh naših atletinj

V Firenci so se vršile preteklo nedeljo zanimive lahkoatletske prireditve ženskega sporta. K tem mednarodnim lahkoatletskim prireditvam so priglasile svojo udeležbo te-le države: Italija, Francija, Nemčija, Avstrija, Čehoslovaška, Poljska, Belgija, Jugoslavija, Anglija in Madjarska. Tekme, so se vršile na krasnem stadionu, kjer tekmujejo svetovne prvakinje in rekorde, ki postavljajo krasne rezultate.

Pri dosedanjih tekmovaljih so se jugoslovanske atletinje dobro držale in dosegle častne uspehe.

Nekaj rezultatov:

Tek na 60 m: 1. Halstead (Anglija) 8 sek., 2. Gelius (Nemčija), 3. Lorenz (Nemčija).

Met kroglice: 1. Fleischner (Nemčija) 12:23 m.

2. Jasenska (Poljska) 11:64 m, 3. Perkus (Avstrija) 11:33, 6. Neferović (Jugoslavija) 10:10 m.

Skok v daljino: 1. Cornell (Anglija) 546 cm.

2. Hatyus (Nemčija) 520 cm, 3. Jelka Tratnikova (Jugoslavija) 503 cm, 4. Zinka Krajnović (Jugoslavija) 499 cm.

To je bil prvi večji naš uspeh na veliko nevoljo Italijank, ki so sigurno pričakovale zmago nad Jugoslovankami.

Tek na 200 m: 1. Halstead (Anglija) 25:8 sek., 2. Dollinger (Nemčija) 26 sek., 3. Leary (Anglija).

Rezultati prvega dne so torej naslednji:

1. Anglija 26 točk, 2. Nemčija 25 točk, 3. Jugoslavija in Poljska po 8, 4. Italija 6, 5. Avstrija 5, 6. Belgija 4 in 7. Čehoslovaška 2. Francija in Madjarska se nista mogli uveljaviti.

20-letnica Beogradskega sportnega kluba

Za pravoslavne binkošne praznike je BSK na svečan način proslavil svojo 20-letnico. Vršile so nogometne tekme z domačimi in inozemskimi nogometnimi klubi. Rezerva BSK je zaslužno zmagala nad Viktorijo s Požarevca z 6 : 2. Junijorji BSK in junijorji dunajske Vienne so igrali neodločeno 1 : 1, ter odgovarja rezultat popolnoma poteku igre. Nato sta nastopila Old Boy BSK in Old Boy ruskega SK. Tekma je končala z zmago starih dečkov BSK 7 : 2. V popoldanski hazena tekmi je zaslužno zmagala družina BSK nad družino Viktorije iz Požarevca 9 : 2. Po tej tekmi se je vršila nogometna tekma med FC Certe in Sokolom, ki je končala z zmago francoskega moštva v razmerju 2 : 1. Certe je nastopila s bivšim igralcem Sokola Sotirovičem. Tekma je potekla zelo hitro, tako da je bilo pred vrati obeh klubov veliko zanimivih momentov, vendar pa bi neodločen rezultat bolj odgovarjal poteku igre. Tekmo je sodil zelo dobro sodnik g. Bora Vasiljevič. Največje zanimanje pa je vladalo za tekmo BSK : Eintracht iz Leipziga. Tekma je končala z 2 : 1 za BSK. Drugi dan se je vršila revažna tekma med BSK in Eintrachtom ter končala z zaslužno zmago BSKa 2 : 0. Tekmo je sodil sodnik Joksimović, ki je pregledal več pogrešk. Publike je bilo nad 4000.

Štafetni tek skozi Rače

V nedeljo 31. maja t. l. so priredila sokolska društva Rače, Fram in Sv. Marjeta na Dravskem polju štafetni tek skozi Rače. Zmagala je štafeta Sokola Fram. Pri teku na 100 m je bil prvi brat Pigner Anton, Sokol Sv. Marjeta na Drav. polju, drugi brat Mohorko Ivan, Sokol Rače. Izredno nas vesel, da je sportna ideja prešla tudi že med naše podeželsko ljudstvo ter želimo da bi zgledu teh vrlih sokolskih društev sledila še ostala v dravski banovini. Zdravo!

Mednarodne rokoborbe v Mariboru

ISSK Maribor priredi tudi letos velike mednarodne rokoborbe na verandi pivovarne Union. Prvi nastop bo v soboto dne 6. junija ob 20.30. Nastopili bodo že znani atleti Belić (Bolgarska), Bogner (Madjarska), Kawan (Avstrija, De Petri (Italija) in drugi.

Hazena

Z Zagrebu se je vršila v nedeljo hazena tekma na igrišču Concordije med družinama Concordije in SK Celje. Z lahkoto in sigurnostjo je zmagala družina Concordije ter zabila skoro 40 golov. Celje je popolnoma razočaralo, ker razen trema, dobre volje in vzorne discipline ni pokazalo ničesar. Rezultat Concordija : Celje 38 : 0. Gole so zabili Bobinski 18, Ivka Tonković 14 in Kunštek 6.

Dalibor

PIANI-PIANINI razstavljeni

na Velesejmu (paviljon E)

v Ljubljani od 30. maja do 8. junija 1931

»DALIBOR«, česka prima znamka,

jamči za najboljšo kvaliteto in

1357 zmerno ceno. Tudi na obroke

I. SLANOVIC

Splošno ključavničarstvo, LJUBLJANA

Gajeva ulica 2

Se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. Specijelno za delikatesna in slaščičarska namizna in izložbena stojala iz medenine ali železno poniklovana.

Pozor gg. gradbeniki!

Beli angleški portlandcement

1219

»Snowcrete« za fasade, stopnice, terrazzo, obloženje zidovja itd. dobavlja zastopnik, stavbeni material in tvornica cementnih izdelkov — JOS. CIHLAR, Ljubljana, Dunajska cesta 69.

Specijalni cenf oblek in volan

francoski sistem pri

Matek & Mikeš

Ljubljana

(poleg hotela Štrukelj)

896

BREDA žepni robci kom. Din 2- Najmodernejše vezenje zaves, pregrinjaj in perila.

Kupite samo prave svetovno znane

»Lubasove« harmonike

Nizke cene!

Najboljše blago!

Franc Lubas Ljubljana

Velesejem paviljon E

Žima

najfinejša za modroce — iz samih govejih ropov — jamčim, da je čista, nič mešana, kakor tudi cena nizka in solidna postrežba. Oglejte si na velesejmu paviljon K. Stanko Remič, predilnica in čistilnica najfineše žime Ljubno ob Savinji vsako nedeljo in praznik. 1390

Soboslikarski

vzorci

(šabloni), lepi in moderni, na velesejmu, paviljon „K“. 1353

Pianini! Pianini! Velika prilika!

Nemška svetovno znana tovarna klavirjev Hauschultz-Berlin poslala je na ljubljanski velesejem 6 lepih pianinov, katere bo tovarna prodala v reklamne svrhe za polovično ceno. Izkoristite priliko! Pianini so razstavljeni na velesejmu v paviljonu E 30-32. 1342

Nogavice, rokavice, volna in bombaž 463

saajeoneje in v velik izbi pri KARL PRELOG Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg

Pozor!

Nemška tovarna klavirjev Hauschultz-Berlin, svetovno znana, poslala je na ljubljanski velesejem piano, na katerem lahko igra tudi neuk ne da bi se učil igrati Razstavljen je na velesejmu v paviljonu E 30-32. 1342

Philips RADIO aparati
velesemenj Paviljon G 186-189
„Centra“, Ljubljana, Masarykova c. 12

Prodaja se nadaljuje...!

	meter à Din
Creppe de Chine francoski, v modnih rožastih barvah	75—
Umetna svila najboljše vrste	17—
Ostanki umetne svile	12—
Damast platno, za žimnice, 120 cm	23—
Volneni, deleni, novi moderni vzorci	24—
Svčarski etamini v vseh barvah, 120 cm	15—
Bombažni deleni	6—
Prima angleški stofi že naprej od	150—
Češki stofi za moške obleke od	50—90—
Angleški la svileni popleni	19—
Beli šifon	6—
Jugoslovanski setirji	9—
Beli šifon najfinejši	10—
Raye deleni, krasni vzorci za ženske obleke	12—
Ženske in moške nogavice, žepni robci, po izredno nizkih cenah!	

Družba Commerce, Ljubljana
Tavčarjeva ulica 2, v prvem nadstropju

✠

Potrti globoke žalosti naznanjamo, da je naš ljubljani soprog, oče in svak, gospod

LEOPOLD PEVALEK

trgovec

dne 2. t. m. po kratkem trpljenju mirno preminul.

Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek, dne 4. junija 1931 ob 2. uri popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnice k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 2. junija 1931.

Meslna občina — Mestni pogrebni zavod

Službene objave

Razglasi krajevske banske uprave

VI. No. 45/19.

Pregled nalezljivih bolezni v Dravski banovini

od 8. maja do 14. maja 1931.

Srez	Ostali	Na novo oboleni	Odpravili	Umri	Ostale v oskrbi
Skupina tifuznih bolezni.					
Brežice	1	—	—	—	1
Celje	2	—	1	—	1
Dolnja Lendava	—	1	—	—	1
Kranj	1	—	—	—	1
Krško	2	—	—	—	2
Ljubljana (srez)	1	—	—	—	1
Ljubljana (mesto)	5	—	—	—	5
Ljutomer	1	—	—	—	1
Maribor (mesto)	—	1	—	—	1
Radovljica	2	1	—	—	2
Slovenjgradec	1	—	—	—	1
Smrje pri Jelšah	4	—	1	—	3
Skupaj	20	3	2	1	20

Skrlatinka. — Searlatina.					
Brežice	—	1	—	—	1
Celje (mesto)	2	—	—	—	2
Čabar	2	—	—	—	2
Kamnik	2	—	—	—	2
Kranj	1	—	—	—	1
Laško	1	1	1	—	1
Ljubljana (mesto)	5	2	1	—	6
Ljutomer	2	—	—	—	2
Maribor (mesto)	2	—	1	—	1
Prevalje	2	—	—	—	2
Ptuj	1	1	—	—	2
Radovljica	8	—	2	—	6
Skupaj	28	5	5	—	28

Ošpice. — Morbilli.					
Kočevo	—	57	9	—	48
Ljutomer	22	7	22	—	7
Murska Sobota	—	2	—	—	2
Ptuj	15	12	13	—	14
Ptuj (mesto)	13	4	10	—	7
Skupaj	50	82	54	—	78

Davica. — Diphtheria et Croup.					
Brežice	1	—	—	—	1
Dolnja Lendava	—	1	—	—	1
Kočevo	1	—	—	—	1
Konjice	—	1	—	—	1
Krško	6	—	1	—	5
Laško	1	—	1	—	1
Litija	1	2	—	1	2
Logatec	—	1	—	—	1
Ljubljana (srez)	9	—	—	2	7
Ljubljana (mesto)	8	1	1	—	8
Ljutomer	2	—	—	—	2
Maribor (mesto)	3	1	2	—	2
Maribor (mesto)	—	1	—	—	1
Murska Sobota	2	—	2	—	—
Radovljica	1	1	—	—	2
Smrje pri Jelšah	5	2	2	—	5
Skupaj	40	11	9	4	38

Nalezljivo vnetje možganov. — Meningitis cerebrosppinalis epidemica.					
Kamnik	—	1	—	—	1
Ljubljana (srez)	1	—	—	—	1
Ljubljana (mesto)	1	—	—	—	1
Skupaj	2	1	—	—	3

Dušljivi kašelj. — Pertussis.					
Ljutomer	—	8	—	—	8
Skupaj	—	8	—	—	8

Šen. — Erysipelas.					
Celje	1	—	—	—	1
Čabar	—	2	—	—	2
Gornji Grad	1	—	—	—	1
Kranj	—	1	—	—	1
Kočevo	1	—	—	—	1
Krško	1	—	—	—	1
Litija	—	1	—	—	1
Ljubljana (srez)	—	1	—	—	1
Ljubljana (mesto)	3	—	1	—	2
Maribor (mesto)	2	—	2	—	—
Murska Sobota	1	—	1	—	—
Novo mesto	2	—	—	—	2
Prevalje	—	1	—	—	1
Ptuj	1	—	—	—	1
Smrje pri Jelšah	1	1	1	—	1
Skupaj	14	7	5	—	16

Krčevita odrevenelost. — Tetanus.					
Čabar	—	1	—	—	1
Maribor (mesto)	—	1	—	—	1
Skupaj	—	2	—	—	1

Otročniška vročica. — Sepsis puerperalis.					
Čabar	—	1	—	—	1
Prevalje	—	1	—	—	1
Skupaj	—	2	—	—	1

Ljubljana, dne 18. maja 1931.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani.

V. No. 1065/14.

1535—3—2

Razglas o licitaciji.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani razpisuje za zgradbo obč. ceste Sv. Peter—Ložane III. del

I. javno pismeno ponudbeno licitacijo na dan 22. junija 1931 ob enajstih pri sreskem cest. odboru v Mariboru, Koroška cesta 26. Pojavila in ponudbeni pripomočki se proti plačilu pravnih stroškov dobivajo med uradnimi urami istotam.

Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na vsoto odobrenega proračuna, ki znaša 1.704.396-50 dinarjev.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglasa o licitaciji v »Službenih novinah« in na razglasni deski tehničnega oddelka.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani, dne 29. maja 1931.

*

VIII. No. 1604/3.

1510

Objava.

Ministrstvo za trgovino in industrijo je odobrilo z odlokom z dne 15. aprila 1931, II. br. 9790/K, ustanovitev delniške družbe z imenom »Gostilničarska pivovarna, d. d. Laško«.

Osnovna delniška glavica znaša Din 10.000.000— in je razdeljena na 20.000 delnic po Din 500— nominalne vrednosti, ki se glase na ime in se v gotovini popolnoma vplačajo. Ta glavica se zviša na ustanovnem občnem zboru podpisnikov delnic na Din 15.000.000— ter se sme po nadaljnjem sklepu občnega zbora zvišati do Din 25.000.000— brez predhodne odobritve državne uprave.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani, dne 27. maja 1931.

Ban: Dr. Marušić, s. r.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

Kps 151/30—5.

1135

V imenu Nj. Vel. Kralja!

Podpisano, okrajno sodišče v Rogatcu je razsodilo z razsodbo z dne 31. decembra 1930, da je Wutolen Oskar, 33 let star, gostilničar v Rogatcu, kriv prekrška po čl. 6 zakona o pobujanju draginje življenjskih potrebščin in brezvestne spekulacije, storjene s tem, da ni imel kot gostilničar v svoji gostilni v Rogatcu v zadnjem času do 11. septembra 1930 vidno označen cen življenjskim potrebščinam, jedil in pijač.

Zaradi tega je bil obsojen po čl. 6 zgoraj navedenega zakona na 24 ur zapora in na 50 Din denarne kazni, ki se spremeni ob neizterljivosti v nadaljno kazen 24 ur zapora.

Okrajno sodišče v Rogatcu, odd. II., dne 31. decembra 1930.

*

Preds. 29—26/20—5.

1540

Razglas.

1. Okrajno sodišče v Mariboru je omejeno preklalo a) s sklepom z dne 22. septembra 1930 L VI 16/30 Železnice Petra, rojenega 21. februarja 1880 v Vuzenici, stanujočega v Mariboru, Smoletova ulica 10, zaradi slaboumnosti; pomočnik Horvat Simon, mestni upravitelj delavske kolonije v Mariboru; b) s sklepom z dne 20. novembra 1930 L VI 14/30 Česnik Mihaela, posestnika v Kopivniku št. 1, zaradi zapeljivosti; pomočnik: Lesjak Rafael, posestnik v Kopivniku št. 2; c) s sklepom z dne 22. septembra 1930 L VI 17/30—4 Železnice Ernesta, sina nadsprevoznika drž. žel. v pok. v Mariboru, Smoletova ul. 10, zaradi slaboumnosti; pomočnik: Horvat Simon, nadzornik mestne delavske kolonije v Mariboru, Delavska ul. 14; d) s sklepom z dne 28. marca 1931 L 4/31—6 Vute Franca, delavca roj. 1900 v Selnici ob Dravi zaradi umobolnosti; pomočnik: Valentin Ivan, posestnik v Selnici ob Dravi št. 71; d) s sklepom z dne 2. marca 1931 L VI 25/30, Toplak Elizabeta, prevzitarico v Studenčih pri Mariboru, Kralja Petra cesta 54 zaradi slaboumnosti; pomočnik Majhenič Ludvik, občinski sluga v Studenčih.

2. Isto sodišče je popolnoma preklalo: a) s sklepom z dne 20. januarja 1931 L V 23/30—3 Tomazič Nežo, kuharico v Mariboru, Trstenjakova ul. 2, zaradi umobolnosti; skrbnik: Plavčak Marija, v Mariboru, Trstenjakova ul. 2 in b) s sklepom z dne 17. aprila 1931 L 22/30—5, Fekonja Antona, delavca, rojenega 15. junija 1909, stanujočega v Jurskem dolu št. 2, zaradi

umobolnosti (idiotizma); skrbnik: Bračko Franc, pos. v Jurskem dolu 2 in 3. okrajno sodišče v Marenbergu je omejeno preklalo s sklepom z dne 30. januarja 1931 L 4/30—6 Pinter Engelberta, rojenega 2. novembra 1909 pri sv. Treh kraljih zaradi slaboumnosti; pomočnik: Harnik, posestnik pri sv. Treh kraljih.

Predsedništvo okrajnega sodišča v Mariboru, dne 1. junija 1931.

*

E 327/31—11.

1539

Dražbeni oklic in poziv k napovedi.

Na predlog zahtevajoče stranke Savinske posojilnice v Zalcu, r. z. z n. z. bo dne 25. junija 1931 ob desetih pri tem sodišču, v sobi št. 4, na podstavi obenem odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin: zemljiška knjiga Latkovavas, vl. št. 64, stavbene parcele 400 Din, zemljiške parcele (vinograd, pašniki, travnik) 4865 dinarjev 40 p; skupaj 5265 Din 40 p. Najmanjši ponudek 3510 Din 30 p. Pritiklin ni. Vadij 526 Din 50 p. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

Okrajno sodišče v Celju, odd. III., dne 16. maja 1931.

*

E 252/31.

1545

Dražbeni oklic.

Dne 1. julija 1931 dopoldne ob desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 5 dražba nepremičnin: hiša gospodarskega poslopja, zemljišča; zemljiška knjiga k. o. Braslovce vl. št. 254; k. o. Dobrovlje vl. št. 80.

Cenilna vrednost: Din 29.969-50; najmanjši ponudek: Din 19.980—.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem narku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče Vransko, dne 28. maja 1931.

*

E 328/31—10.

1520

Dražbeni oklic.

Dne 3. julija 1931 ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 6 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga d. o. Krčevina pri P., vl. št. 30.

Cenilna vrednost: 161.875— Din; najmanjši ponudek: 107.917— Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem narku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Ptuj, dne 19. maja 1931.

*

Ne I 858/31—3.

1526—3—2

Amortizacija.

Na prošnjo Terezije Jurečič iz Hrastja št. 11 se uvede postopanje v svrhu amortizacije Tereziji Jurečič lastne, baje izgubljene vločne knjižice hranilnice in posojilnice, reg. zadr. z om. zav. v Cerkljah št. 657 v poimenski vrednosti Din 4267-41.

Posestnik te knjižice se vsled tega poziva, da svoje pravice do navedene knjižice tekom 6 mesecev od dneva prve razglasitve predstoječega sklepa uveljavi, ker bi se sicer knjižica proglašala za neveljavno in bi se Tereziji Jurečič na knjižico naložena vloga izplačala brez predložitve hranilne knjižice.

Prvo vprašanje odpade, ker je hranilnica in posojilnica reg. zadr. z om. zavezo v Cerkljah že podala tozadevno izjavo.

Okrajno sodišče v Krškem, odd. I., dne 27. maja 1931.

*

No. V 1315/31-5

1543

Amortizacija.

Na prošnjo Klina Joskota, pekoveškega pomočnika v Mariboru, Koroška cesta št. 24, se uvede postopanje v svrhu amortizacije sledečih vrednostnih papirjev, ki jih je prosilec baje izgubil, ter se njih imetelj poziva, da uveljavi tekom šestih mesecev od dne, ko se objavi ta oklic v Službenem listu svoje pravice. Sicer bise po poteku tega roka proglašilo, da so vrednostni papirji brez moči.

Oznamenilo vrednostnih papirjev: hranilna knjižica št. 11-455 Spodnještajerske ljudske posojilnice v Mariboru na ime Klina Joskoto v vrednosti Din 8765—.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. V., dne 21. maja 1931.

Razglasi raznih uradov in oblastev

1530

Natečaj

Na podlagi sklepa gospoda komisarja Osrednjega urada za zavarovanje delavcev z dne 22. maja 1931 se tem potom razpisuje natečaj za izpolnitev enega mesta referenta inženjerske stroke, kategorije A, položaja VI,

z letno sistematsko plačo Din 12.000—, z letno položajno plačo Din 15.000—, z letno krajevno doklado Din 4050— in s posebno mesečno doklado Din 400—.

Pogoji za namestitvev so naslednji:

1. da so prosilci državljani kraljevine Jugoslavije in da so veščeri srbsko-hrvatskega ali slovenskega jezika;

2. da imajo telesno, umsko in moralno sposobnost za službo pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev;

3. da so dovršili 18. leto življenja in da niso starejši od 40 let, izjemni primer, da so pred tem bili v službi pri Osrednjem uradu ali pri kakšnem drugem uradu za socialno zavarovanje, v državni ali v kakšni drugi javni službi;

4. da niso pod kuratelo ali pod konkurzom, da niso zasledovani za zločin ali za prestopke iz koristoljublja in da niso obsojeni na izgubo službe oziroma političnih pravic za čas, določen po obsodbi;

5. da jim služba pri Osrednjem uradu ali pri kakšnem drugem zavodu za socialno zavarovanje ni prenehala iz vzrokov, omenjenih v § 112 in v točki 5. § 113 službenega pravilnika za uslužbenice Osrednjega urada za zavarovanje delavcev;

6. da imajo popolno fakultetno izobrazbo tehnične fakultete kakšne univerze ali kakšne visoke tehnične šole z diplomom inženjerja arhitektonske stroke.

Prošnji mora vsak prosilec priložiti: rojstni list, domovnico, dokaze o zakoniti zakonski zvezi in o letih otrok, šolska izpričevala, izpričevala o dosedanjem službovanju, o zdravju in o ureditvi vojaških obveznosti. Zdravje se mora dokazati z izpričevalom zdravnika Osrednjega urada za zavarovanje delavcev ali njegovih krajevnih organov ali zdravnikov državnih ali samoupravnih oblasti ter še z enim izpričevalom, izdanim po državnem ali kakšnem drugem javnem dispanzerju oziroma zdravniku-specialistu za tuberkulozo.

Vse ostale pravice in dolžnosti so določene s službenim pravilnikom za uslužbenice Osrednjega urada za zavarovanje delavcev.

Lastnoročno spisane in s potrebnimi dokazili opremljene prošnje morajo prosilci predložiti podpisnemu uradu vključno do 17. junija 1931 do 12. ure popoldne.

Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu, dne 27. maja 1931.

A. A.

Razne objave

1541

Razglas.

USTANOVNI OBČNI ZBOR Gostilničarske pivovarne d. d. v Laškem se bo vršil v torek dne 16. junija 1931 ob 10. uri v hotelu »Savinja« v Laškem.

Dnevni red:

1. Poročilo pripravljalnega odbora in sklepanje o podelitvi absolutorija.
2. Sklepanje o ustanovitvi delniške družbe in o vsebinski ugotovitvi oblastveno odobrenih pravil.
3. Volitev članov upravnega in nadzorstvenega sveta.
4. Sklepanje o zvišanju delniške glavice od deset na petnajst milijonov dinarjev.
5. Predlogi v smislu § 17. pravil in slučajnosti.

Podpisniki delnic naj prinesejo s seboj originalna začasna potrdila kot legitimacije.

Pripravljalni odbor Gostil

E. M. Remarque:

Pot nazaj

Roman

(Copyright by M. Feature Syndicate.
Ponatis, tudi v izvečku, prepovedan.)

Toliko časa smo jedli in pili, da so ostale na mizi samo kosti in prazne steklenice. Pozno je že bilo. Ko smo se znašli zopet na cesti, je predlagal Albert, da bi šli še v kavarno Gräger.

»Tam je že davno vse zaprto,« je dejal Willy.

»Bomo šli od zadaj noter,« je vztrajal Albert, »Karol ve, kje se pride noter.«

Vsem skupaj se ni več prav ljubilo, toda Albert je šlii tako časa, da smo se vdali. Čudil sem se mu, ker drugače je vedno on tisti, ki šlii prvi domov.

Cepprav je bilo pri Grägerju na prednji strani vse temno in tiho, smo naleteli na bučeče življenje, ko smo prišli z dvorišča pri zadnjih vratih noter. Pri Grägerju so se zbirali verižniki, tam je vladalo prometno življenje skoraj vsak dan do jutra.

En del velikega prostora je bil izpremenjen v majhne oddelke z rdečimi, baržunastimi zavesami namesto vrat. V teh prostorih se je točilo vino. Skoraj pri vseh oddelkih so bile zavesne spuščene, tako da se ni moglo videti noter. Izza njih je prihajalo cviljenje in smeh. Willy se je rezal od enega ušesa do drugega. »Grägerjev privatni bordel.«

Vsedli smo se bolj spredaj. V kavarni so bile vse mize zasedene. Na desni so bile mize za vlačuge. Kjer uspeva kupčija, tam cvete veselje po uživanju. Zato dvanajst babnic tukaj skoraj ni bilo preveč. Toda tudi teh dvanajst se je imelo boriti s konkurenco. Karol nam je pokazal gospo Nickel, bujno, črnolaso pometalko. Njen mož je samo majhen, priložnostni verižnik, ki bi brez nje umrl od gladi. Zato mu ona pomaga s tem, da se navadno po eno uro sama v sobi pogaja s katerim njegovih kupčijskih drugov. To je trajalo delj časa brezhibno, toda pred tremi meseci je dobilo pet trgovskih prijateljev njenega moža kapavico; od tega časa so se začeli vsi izogibati družine gospoda Nickela. Sedaj pa nosi gospa Nickel vedno v svoji srebrni ročni torbici zdravstveno izpričevalo svojega domačega zdravnika, zato se je začela kupčija počasi zopet dvigati. Nickel si je mogel že kupiti palico s srebrno konjsko glavo.

Pri vseh mizah je vladalo razburljivo prerekanje semintja. Šušljanje, šepetanje, sikanje in odiranje. Ljudje v jopcih in brez ovrtnikov so vlačili ljudi v angleških oblekah in z novimi klobuki v razne kote; skrivnostno so jemali iz žepov razne zavitke in vzorce; preizkušali so, odklanjali, iznova ponujali, beležnice so se pojavljale iz žepov, svinčniki so bili na delu, od časa do časa je hitel kdo k telefonu ali ven, po zraku so pa kar brenčali vagoni, kile, surovo maslo, slaniki, slanina, ampule, dolarji, goldinarji, imena akcij, številke.

Tik ob naši mizi se je debatiralo posebno živahno radi enega vagona premoga. Karol je napravil samo odklonilno gesto. »To vse je samo v zraku. Eden je nekaj o tem čul, drugi posreduje že naprej, tretji hoče zainteresirati četrtega, vsi dirjajo okrog in se delajo važne, toda navadno ni pri taki stvari nič. To so samo ljudje, ki bi radi pobasali provizije. Pravi knezi med verižniki sklepajo kupčije samo s posredovanjem ene ali dveh oseb, ki jih poznajo. Tisti debeli tam je kupil včeraj v Poljski dva vagona jajc, ki se vozijo zdaj baje na Holandsko, med potjo bodo drugače deklarirana in bodo prišla kot sveža pitna jajca s potrjeno ceno nazaj. Tisti tam spredaj trgujejo s kokainom; ti zaslužijo ogromne zneske. Levo sedi Diederichs, ki trguje samo s slanino. Tudi zelo dobro.«

»Radi teh prašičev nam kruli po trebuih,« je renčal Willy.

»To bi ti tudi brez njih,« je odvrnil Karol, »prejšnji teden je bilo prodanih še deset sodov sirovega masla, ki je bil državna last. To pa zato, ker je bilo maslo vsled predolgega ležanja povsem pokvarjeno. Z žitom je isto. Nedavno je mogel Bartscher kupiti še par voz za nekaj pfenigov od državnih oblasti, ker se je, shranjeno v napol podrti kašči, tako pokvarilo, da je bilo od dežja vse glivasto.«

»Kako se imenuje ta kupec?« je vprašal Albert.

»Bartscher. Julij Bartscher.«

»Ali je večkrat tu?«

Neznani strupi

Ni še dolgo tega, kar smo brali v časopisih, da so naleteli v južni Afriki na rastlino, ki ima tako strupene korenine, da zadostuje za smrt, če človek korenino le poduha. To poročilo je mogoče nekaj pretirano, vendar pa je mogoče, da so odkrili nov, nam doslej še neznan strup. Mi poznamo sicer nekaj stotin različnih strupov, ne pa še vseh, zlasti ne rastlinskih. Bolj znanih strupov je le okoli 40, in teh se poslužujejo večinoma tudi zločinci ali pa samomorilci, drugi strupi pa praktično sploh ne prihajajo v poštev.

Zdravnik dr. Grezhoff, ki proučuje strupe že dolgo let, trdi, da raste na svetu še mnogo rastlin, o katerih kemični sestavi nič ne vemo in med temi rastlinami je brez dvoma tudi mnogo strupenih. Pri svojih preiskavah je ta učejak ugotovil, da je listje trave, ki raste v »pampasih« (travniki) južne Amerike, izredno strupeno, ker ima v sebi cijankal. V enem samem listu je toliko strupa, da vrabca umori. Strupen je tudi krompir: gomolji so užitni, seme pa je strupeno. Tudi rastlina »kazavac«, ki nam daje »tapivko«, hrani s svojimi koreninami na milijone Indijancev, sok te rastline pa je tako strupen, da že 35 kapljic tega soka usmrti v 5 minutah krepkega moža. Če pa ta sok zavre, je zdravilen. V južni Ameriki raste tudi rastlina »majkoac«, od te rastline dobivamo strup, ki je mnogo učinkovitejši kot opij. Pri nas je ta strup malo znan, zato pa ga dobro poznajo domačini. Rastlina »Asclepia Gigantea«, ki raste v Avstraliji, pa že z eno samo kapljico svojega soka človeka oslepi. Na Novi Zelandiji pa raste »Anga-ongac«, ki ima na spodnji strani peres strupene dlatice. Psi, ki tečejo skozi goste šope te rastline, poginejo v 12 urah.

Prav tako vemo tudi prav malo ali nič o strupih, s katerimi zastrupljajo divjaki svoje puščice.

Predsednik Masaryk o sportu

V Pardubicah so te dni otvorili veliko državno razstavo za nego telesa in za sport. Otvoritvi je prisostvoval tudi predsednik Masaryk. V svojem govoru je odgovarjal Masaryk med drugim tudi na vprašanje, kaj on dela, da je še vedno tako čil in svež, in je rekel: »Jaz telovadim, gojim sport, in se ne bojim solnca, zraka in vode, in ne uživam alkoholnih pijač. Dela imam ves dan dovolj in danes dobro razumem, da človek ne živi samo za to, da se zabava, čeprav mora biti tudi vesel.«

Kolesarji na Japonskem

V Evropi vidiš največ kolesarjev na ulicah na Danskem in na Holandskem. Tam se vse vozi s kolesom, mlado in staro moški in ženske. Še bolj pa je priljubljeno kolo kot prmetno sredstvo na Japonskem, kjer je v deželi nad 5 milijonov koles, avtomobilov pa imajo le 90.000. Japonci so kot kolesarji zelo spretni in oni ne rabijo kolesa samo za sebe, ampak tudi za prevoz blaga. Na Japonskem ni nobena redkost da se pelje natakars s kolesom, pred seboj ima naloženih po 10 do 12 jedil drugo vrh drugega. Tudi puške in jagnjeta prevažajo kar s kolesom in redko slišiš, da bi se zgodila kakšna nesreča.

1000 kilometrov na uro

Komaj se je vrnil profesor Piccard iz doslej nedosežene zračne višave, se že pojavljajo glasovi o novih poskusih za let v »stratosfero«, pa ne z zrakoplovom, ampak z letalom.

Takšno letalo že gradi po poročilih nemških listov znana tvornica za letala Junkers s sodelovanjem velikega števila nemških učenjakov in tehnikov. Novo letalo se bo dvignilo prvič v zrak mogoče že prihodnje leto.

Letalo bo imelo več tesno zaprtih kabin, ki bodo z lahkoto vzdržale zračni pritisk. Letalo bo široko 28 metrov, tehtalo pa bo okoli 4000 kilogramov. Prostora bo na njem poleg pilota

le še za enega potnika, zato pa bo nosilo toliko več instrumentov a seboj za opazovanje pojavov v višavah. Če se bo prvi poskus z letalom

obnesel, bodo takoj začeli delati na vzpostavitvi rednega zračnega prometa v stratosferi in upajo doseči hitrost 1000 kilometrov na uro.

Mornarji na častni straži pred palačo predsednika nemške republike Hindenburga

Vaako leto stoje 28. maja na častni straži pred palačo predsednika nemške republike mornarji v spomin na pomorsko bitko pri Skagerraku, ki jo hočejo Nemci na vsak način proslavljati kot svojo zmago.

Avstrijski vojaki pomagajo profesorju Piccardu po njegovem srečnem pristanku

Prvo letalo na mlinsko vetrnico

Letalec Richter je nastopil te dni v Berlinu z letalom, kakor ga kaže naša slika. Nad krili ima letalo vetrnico, ki se trajno suče, čim začne letalo leteti. Vrteča se vetrnica daje letalu posebno stalnost.

Silna nevihta v Berlinu

V nedeljo je razsajala nad Berlinom in okolico silna nevihta, ki ni preplavila le vseh berlinskih ulic, ampak je zelo ogrožala tudi na tisoče čolnov, s katerimi so se vozili berlinski izletniki po jezerih v okolici Berlina. Vihar je prevrnil nešteto čolnov in več oseb je vtonilo. Posebno veliko škodo je napravil vihar v najbližji berlinski okolici, kjer je izruval s korenino na tucate močnih dreves in odnesel mnogo streh. Cestna železnica in avtobusi so morali promet ustaviti.

Požarna bramba je bila alarmirana, ni pa mogla pomagati povsod, ker je bilo preveč nesreč. Strela je vžgala mnogo poslopij, promet pa je bil nemogoč, ker je popadalo toliko dimnikov raz strehe, da so bile ulice kar zabarikadirane. Škode doslej še niso mogli preceniti.

Moderne Kitajke

Pred nekaj tedni je objavil neki kitajski list poročilo, ki zveni kar neverjetno: Na Kitajskem, torej v deželi, kjer so doslej po Konfucijem nauku cenili žensko le kot mater ali sicer pa gledali v ženski le brezpravno sužnjo moža, ki ni imela drugih pravic, kakor da je smela nositi nalašč pohabljenе noge -- torej na Kitajskem je nacionalna vlada naročila neki ženski, naj prouči vojaški položaj na južno-vzhodnem Kitajskem in naj o tem poroča vladi! Ta ženska, ki ji je bila poverjena tako važna naloga, je soproga guvernerja v Kvanai, gospa Lit-sung-ju. Ko je prišla na svoje novo službeno mesto, so jo sprejeli z vojaškimi častmi.

Moderne Kitajke pa se uveljavljajo tudi v diplomaciji. Tako je vlada nedavno poslala v Lhaso, v glavno mesto Tibeta, 24-letno žensko Liče-man-čing, da započne diplomatsko akcijo za zblizanje Kitajske in Tibeta. Ta ženska je rojena Tibečanka, izobrazila pa se je na Kitajskem. Za časa svojih študij na Kitajskem je marljivo proučevala politične razmere v svoji novi domovini in njena iskrena želja je bila, da zblizha obe državi. Kitajska vlada jo je poklicala v komisijo, ki je imela nalogo, da proučuje to vprašanje. Ze na prvi seji te komisije pa so sklenili, poslati mlado Liče-man-čing v Lhaso. Tam je svojo nalogo tako odlično izvršila, da ji je kitajska vlada javno izrekla svojo zahvalo.

Za širjenje moderne civilizacije na Kitajskem pa si je pridobila ogromne zasluge predsednica sodišča za domačine v Šangaju, gospa Sou-met-čeng. Njena glavna zasluga je, da si Kitajkam ni treba več pačiti nog in da so danes tudi na Kitajskem ženskam vse šole enako dostopne kakor moškim.

Zakaj se angleški prestolonaslednik ne oženi

Pred nekaj tedni je izdal neki londonski knjižar nov življenjepis angleškega prestolonaslednika. V tej knjigi odgovarja njen pisec tudi na vprašanje, zakaj se angleški prestolonaslednik ne oženi. Princ je namreč mnenja, pravi pisec, da ima kakor vsak Anglež tudi on pravico, da si izbere za ženo tisto žensko, ki jo ima rad. Iz političnih ozirov pa se ne mra ženiti. Zalibog pa še do danes ni spoznal ženske, za katero bi se bil vnel, in zato je še danes samec.

»Sladka« loterija

V Hamburgu nameravajo staro zgradbo »Trgovskega doma«, ki je bila zgrajena v 17. stoletju, prezidati v muzej. Sredstva za prezidavo upajo dobiti s »sladko loterijo«. Izdelali bodo namreč 1 milijon sladkih kroglic iz marcipana (neko sladko tvarino), v vsaki kroglici pa bo številka. Vsaka kroglica bo veljala 1 marko (14 dinarjev). Ko bodo vse ali vsaj večino kroglic prodali, bodo izžrebali dobitke, tako da ima vsak kupec take kroglice upanje, da zadene kak večji ali manjši dobiček.